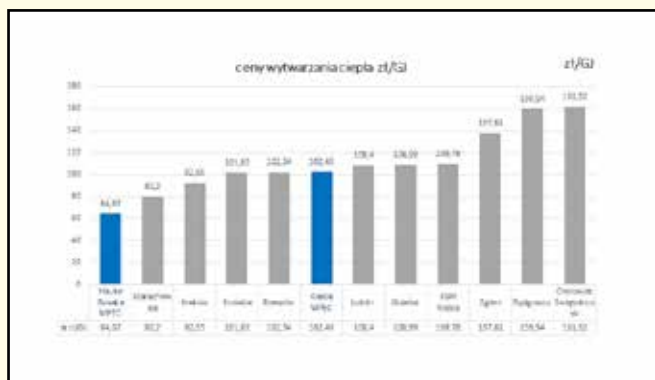

Niech żyje Polska!

Ciepło będzie droższe? PGE podwyższyła taryfy

Dlaczego Miasto chce i czy powinno dywersyfikować źródła energii cieplnej? Jak reagować na monopol państwowej spółki i kolejny wzrost taryfy – rozmawiamy z Arkadiuszem Bąkiem, Prezesem Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej w Kielcach.

Z każdego rachunku, który płacą odbiorcy ciepła, średnio 80 proc. trafia do PGE Energia Ciepła - spółki Skarbu Państwa. Jedynie 20 z każdych 100 złotych zostaje w Miejskim Przedsiębiorstwie Energii Ciepłej. Dlaczego tak jest i czy to może się zmienić?

Na początku lat 90. ub. wieku podjęto decyzję o rozdzielaniu własnościowym źródła głównego ciepła w Kielcach (jakim była i jest elektrociepłownia przy ul. Hubalczyków) od miejskiej sieci ciepłowniczej. Elektrociepłownię przejęła spółka Skarbu Państwa, która po zmianach nazwy na przestrzeni lat, dziś nosi nazwę PGE EC S.A. Oddział Elektrociepłownia w Kielcach. W wyniku tego PGE EC bezpośrednio wnioskuje o taryfy za ciepło do Urzędu Regulacji Energetyki. Następnie MPEC z każdego rachunku przelewa co do złotówki wysokość ustalonej w ten sposób taryfy, do państwowej spółki. Stanowi to aż 80 proc. kwot płaconych przez mieszkańców. Sam MPEC wnioskuje jedynie o część dotyczącą przesyłu energii cieplnej, obejmującą rozbudowę i obsługę sieci ciepłowniczej wraz ze wszystkimi urządzeniami, kosztami obsługi i usuwania awarii. I ta część to jedynie 20 proc. ceny jaką odbiorcy płacą za ciepło.

Jak ceny ciepła będą się kształtować w najbliższych miesiącach?

W latach 2022-2023 spółka PGE EC podniosła ceny ciepła w Kielcach aż o 94 proc. Tymczasem już 3 listopada br. kielecki oddział PGE EC po raz kolejny wprowadził podwyżkę o ok. 27 proc. Do końca tego roku, zgodnie z ustawą o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw, mieszkańcy Kielc mają zagwarantowaną stałą cenę ciepła w wysokości ok. 73 zł/GJ. Podwyżka będzie obowiązywać od 1 stycznia 2024 r., a cena ciepła wzrośnie do ok. 102 zł/GJ (z opłatami przesyłowymi ok. 135 zł/GJ). Dlatego można nazwać to bombą z opóźnionym zapłonem, która jednak potencjalnie może uderzyć w wysokość rachunków mieszkańców. Na podwyżkach tracą zarówno odbiorcy, jak i MPEC, a zyskuje jedynie państwowa spółka. Dlatego też zdecydowaliśmy się podjąć działania, które mają ograniczyć negatywne skutki decyzji sprzed ponad 20 lat.

W jaki sposób zamierza Państwo to zrobić?

Chcemy ograniczyć naszą zależność od PGE EC. Za wdrożeniem nowych źródeł energii przemawia również bezpieczeństwo dostaw. Sytuacja z 2022 r. pokazała potrzebę zróżnicowanych źródeł ciepła w sieci, mogących zasilać odbiorców z innych miejsc niż centralna kotłownia. Dlatego MPEC wraz z Gminą Kielce rozpoczął w kwietniu br. prace zmierzające do organizacji Kieleckiego Klastra Energii, który ostatecznie zawiązało 11 podmiotów. Głównym jego celem jest przede wszystkim doprowadzenie do dywersyfikacji źródeł energii (np. fotowoltaika, solary, pompy ciepła, farmy wiatrowe, kogeneracja, magazyny energii itp.), dodatkowo zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz optymalizacji wykorzystania lokalnych zasobów energetycznych i osiągnięcie samowystarczalności energetycznej.

Warunkiem w uzyskaniu dofinansowania na działania zmierzające do obniżenia cen zużycia energii jest aplikowanie w klastrze. Dlatego miasto zainicjowało takie przedsięwzięcie i we wrześniu złożony już został wniosek do KPO na przygotowanie koncepcji rozwoju klastra - przygotowania podstaw pod dywersyfikację źródeł energii w Kielcach. Wniosek został już formalnie zatwierdzony, ale nadal trzeba czekać, aby fundusze KPO zostały uruchomione. Kiedy to się stanie miasto będzie mogło od razu zlecić przygotowanie koncepcji technicznej dywersyfikacji.

Wynikiem tej koncepcji będzie rekomendacja lokalizacji i technologii rozproszonych źródeł ciepła dla Kielc, co w perspektywie kilku/kilkunastu lat pozwoli miastu zrealizować cele polityki klimatycznej, zabezpieczyć mieszkańców przed ryzykiem braku ciągłości dostaw ciepła, a także ograniczyć skokowe, zaskakujące zmiany taryfowe. Zmiany zainicjowane w tym roku dadzą w efekcie transformację kieleckiego systemu produkcji i dystrybucji ciepła do poziomu nowej generacji.

Jak dziś wygląda cena ciepła w Kielcach na tle innych miast?

Warto zauważyć, że mimo podwyżek cena ciepła w Kielcach jest jedną z niższych w województwie i kraju. Ma na to wpływ niska cena przesyłu ciepła, naliczana przez MPEC. W minionym sezonie ceny ciepła zarówno produkowanego przez MPEC jak i PGE EC do sieci miejskiej były znacząco niższe niż w innych miastach, a poziom taryfowy był niższy o kilkadziesiąt procent niż choćby taryfa dla KSM (Spółdzielnia ma własne kotłownię i własne ceny ciepła). Podobnie ceny ciepła z zamykanej w tym roku kotłowni Świętokrzyskiego Centrum Onkologii znacznie przewyższały cenę ciepła z MPEC (nawet po podwyżce z PGE EC). Dlatego też, nawet przy założeniu wzrostu cen od stycznia, ciepło z MPEC pozostanie jednym z tańszych. Planowane działania MPEC i Miasta Kielce zmierzają w tym samym kierunku – aby cena dla naszych odbiorców ciepła była nadal konkurencyjna w skali województwa i kraju.

Dziękuję za rozmowę

Będzie Nowy Czarnów

Na terenach przy ul. Mielczarskiego powstanie osiedle składające się z ośmiu budynków, w tym sześciu 7-kondygnacyjnych i dwóch 21-kondygnacyjnych. Deweloper chciał w ten sposób scalić centrum miasta z terenami poprzemysłowymi, zlokalizowanymi za dworcem kolejowym. – W ten sposób powstanie nie tylko nowa propozycja dla mieszkańców Kielc z miejscami do rekreacji, placami zabaw, siłownią zewnętrzną oraz skateparkiem. To będzie też potencjalna przestrzeń życia dla młodych, energicznych i ambitnych osób, zapewniająca im świadczenia usług ogólnomiejskich na wysokim poziomie – mówi przedstawiciel dewelopera, Mirosław Sroka, prezes BC&O Polska 1. /wk/

Sky Trust rośnie

Trzy 17-kondygnacyjne wieżowce „Sky Trust” rosną na rogu ulicy Świętokrzyskiej i alei Solidarności, nieopodal Exbudu oraz Galerii Echo. Powstaje tam wielofunkcyjny kompleks z lokalami usługowymi, powierzchniami biurowymi i apartamentami z zapierającym dech w piersiach widokiem na panoramę Kielc. Wnętrza zostały zaprojektowane przez dobrze znany duet Paprocki&Brzozowski. Jak informuje de-

reklama

weloper, zakończono już prace przy ścianach parteru, stropie nad garażem i rampach zjazd-

Kolejne wydanie Tygodnika eM ukaże się 26 listopada 2023 r. Zapraszamy do lektury!

dowych. W pierwszym z budynków mają zamieszkać 124 rodziny. Budowa zakończy się w 2025 roku. /wk/

Kwesta udana

Znany wyniki kwesty na renowację zabytkowych nagrobków: zebrano 64 tysiące złotych. Zbiórkę organizuje od lat Stowarzyszenie Ochrony Dziedzictwa Narodowego w Kielcach. W tym roku ofiary do puszek zbierało dwustu wolontariuszy, a akcja trwała od 31 października do 2 listopada na kieleckich cmentarzach: ▶

reklama

KOŁDREX

**Usługi
szycia kołder i poduszek
z pierzyn Klienta**

Pranie pierza

**Sprzedaż
puchowych kołder, poduszek
Tanio!**

Zapraszamy tel. 534-222-122; www.koldrex.pl

JKM_08_04

SERWIS OGUMIENIA

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji Sp. z o.o. w Kielcach, ul. Jagiellońska 92

OFERUJEMY:

wymianę opon w profesjonalnych montażowniach
sprzedaż opon do wszystkich typów pojazdów samochodowych
prostowanie, piaskowanie i malowanie felg aluminiowych i stalowych
naprawę ogumienia materiałami o najwyższej jakości
pompowanie kół azotem
komputerowe wyważanie kół na najnowocześniejszych urządzeniach
sezonową przechowalnię ogumienia i kół

Od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00 – 16.00, sobota 8.00 – 15.00

Tel. 41 201 41 10 w. 325, 41 201 41 75

PW/01/01/2023

WYDAWCA: Radio eM Kielce 107,9 FM; Busko-Zdrój 91,8 FM; Święty Krzyż 91,3 FM; Włoszczowa 94,4 FM, Kielce ul. Sienkiewicza 2, 25-333 Kielce; **REDAKTOR NACZELNY:** ks. Karol Rasala; **ZASTĘPCY REDAKTORA; NACZELNEGO:** Piotr Michalec, Tomasz Natkaniec red. prowadzący; **DTP:** Radosław Kaszyński **eM REKLAMA:** www.em.kielce.pl/reklama, reklama@em.kielce.pl, tel. 41 368 07 17, 41 349 50 33; [facebook.com/radioemkielce](https://www.facebook.com/radioemkielce); **ADRES REDAKCJI:** Tygodnik eM Kielce, ul. Sienkiewicza 2, 25-333 Kielce, tel. 41 368 04 61; fax. 41 343 26 51; e-mail: tygodnik@em.kielce.pl; **KONTAKT Z REDAKCJĄ:** 41 349 50 23; /Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść reklam i ogłoszeń

► Starym, Nowym i na Piaskach. W ubiegłym roku w czasie kwesty zebrano ponad 52 tysiące złotych. Dzięki temu udało się odnowić jeden duży nagrobek i sześć mniejszych, a także poddać konserwacji siedem kłap grobowych. Przez 30 lat odnowiono około pół tysiąca zabytkowych i cennych nagrobków. /mł/

Pamiętali...

Żołnierze 10. Świętokrzyskiej Brygady Obrony Terytorialnej nie zapomnieli o poległych bohaterach narodowych, weteranach i kombatanach. W ramach akcji „Żołnierska Pamięć” porządkowali groby żołnierzy Armii Krajowej na terenie województwa świętokrzyskiego. Upamiętnili też miejsce pochówku swojego patrona, mjr E.G.

Kaszyńskiego ps. „Nurt” na Wykusie. Zapalili również znicze na mogiłach żołnierzy Zgrupowań Partyzanckich Ponury. Terytorialsi wspierali akcją „Oddaj Chwałę Bohaterom”, pomagając przy wymianie opasek biało-czerwonych na grobach partyzanckich znajdujących się na kieleckim „Starym Cmentarzu”. /mł/

Caritas z pomocą

Caritas Diecezji Kieleckiej utworzy kolejny Zakład Aktywności Zawodowej. Tym razem mieścić się on będzie w gminie Busko-Zdrój, w miejscowości Szczaworyż, a działalność rozpocznie już w grudniu tego roku. Obecnie w siedmiu zakładach działających w naszym województwie pracuje 411 osób, w tym 304 z niepełnosprawnościami. W nowym ośrodku pracę znajdzie kolejne 25. Łączny koszt utworzenia zakładu

to blisko półtora miliona złotych. 850 tysięcy to środki przekazane przez PFRON, a 550 tysięcy - inwestycja Caritas. Na utrzymanie działalności fundusz przeznaczył blisko 60 tysięcy, a organizator siedem tysięcy. /łc/

Stolica nie dla Kielc

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego wytypowało cztery miasta, które powalczą o miano Europejskiej Stolicy Kultury 2029. Wśród nich nie ma Kielc. – Odpadliśmy w zagnym gronie, bo Bydgoszcz, Opole czy Rzeszów także przygotowały dobre projekty – tłumaczy Marcin Chłodnicki, wiceprezydent Kielc. Sprawę komentuje także Marcin Stępniewski, kielecki radny. – Pytanie, czy Kielce mają czas na takie doświadczenia, bo borykamy się z bardzo dużą liczbą problemów. Myślę, że nie na tym po-

winniśmy skupić swoją energię i czas – mówi. Spośród 12 miast, w walce o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029 pozostały: Bielsko-Biała, Katowice, Kołobrzeg oraz Lublin. /łc/

Niebieska Strefa w Wiślicy

Muzeum Archeologiczne w Wiślicy jest kolejną instytucją kultury w województwie święto-

krzyskim, w której powstała Niebieska Strefa, czyli specjalny system komunikacji, wspierający m.in. osoby w spektrum autyzmu w poruszaniu się po tego typu placówkach. W sumie takich stref będzie czternaście. – Dla nas to wyjątkowe miejsce z uwagi na wartość historyczną, animacje, relikty a także unikatowy, ponad 150-metrowy, podziemny szlak łączący najważ-

niejsze wiślickie artefakty – zachęca Wojciech Niemczyk, prezes Stowarzyszenia Sztuka Łączenia, realizującego przedsięwzięcie. /wł/

Znów nowy prezes

Andrzej Bętkowski, marszałek województwa świętokrzyskiego, wręczył Stanisławowi Grzesiakowi nominację na stanowisko prezesa Uzdrawiska Busko-Zdrój. Stanisław Grzesiak jest absolwentem Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Pracował między innymi w Odlewni Żeliwa i Emalierni „Kamienna” w Skarżysku-Kamiennej, w Starostwie Powiatowym w Skarżysku-Kamiennej, w Zakładach MESKO; był także wiceprezydentem Skarżyska-Kamiennej. Od 2019 roku związany jest z Uzdrawiskiem Busko-Zdrój, zasiadał w radzie nadzorczej spółki, pełnił obowiązki prezesa oraz członka zarządu. /mł/

OKRĘGOWA STACJA KONTROLI POJAZDÓW

Kielce, ul. Jagiellońska 92

ZAPRASZAMY

Od poniedziałku
do piątku w godzinach
7.00 – 21.00
w soboty 7.00 – 14.00

Tel. 41 345 76 25, 41 201 41 10 wew. 241

HOLOWANIE POJAZDÓW 24 h powyżej 3,5 t

Może Exotic Fest?

Egzotyczne gatunki zwierząt, niespotykane odmiany gadów i płazów, jedyne w swoim rodzaju owady, wyjątkowe ryby i unikalne rośliny – to

wszystko zobaczą odwiedzający Exotic Fest w Targach Kielce. Impreza odbędzie się już 19 listopada w godzinach 10-16. „To wydarzenie dające możliwość znalezienia i nabywania wymarzonego zwierzęcia oraz zdobycia lub uzupełnienia wiedzy, niezbędnej przed podjęciem decyzji o zakupie egzotycznego milusińskiego. Wszystkim obecnym na Exotic Fest wystawcom zależy na propagowaniu odpowiedzialnej terrarystyki i rozwijaniu hobby zgodnie z posiadanymi umiejętnościami”, czytamy w opisie. /wk/

Albo Festiwal Roślin?

Już 18 i 19 listopada w Hali Widowiskowo-Sportowej przy ul. Żytniej w Kielcach zagości jesienna edycja Festiwalu Roślin – największego w Polsce targu kwiatów doniczkowych. Festiwalowe kwiaty są przywożone prosto z hodowli, od ogrodników, a ceny zaczynają się już od pięciu złotych. Oprócz roślin, podczas wydarzenia będzie można kupić między

reklama

innymi ekologiczne nawozy, środki ochrony, doniczki, książki i inne akcesoria dla pasjonatów. Wstęp na imprezę jest wolny. Za kwiaty będzie można płacić kartą, gotówką oraz BLIK-iem. Godziny: 18 listopada – 8-20. 19 listopada – 10-18. /wk/

Tylko dla pełnoletnich

Zawodnicy reprezentacji Polski do lat 17 zostali przyłapani na picie alkoholu podczas zgrupowania kadry przygotowującej się do listopadowych mistrzostw świata w Indonezji. Chodzi o Filipa Wolskiego, Oskara Tomczyka, Jana Łabędzkiego oraz Filipa Różgę. Co ciekawe, ten pierwszy piłkarz jest kielczaninem i byłym graczem juniorskich zespołów KKP Korony Kielce. 17-latek występował w złocisto-krwistych barwach od 10. roku życia. Przed trzema sezonami zmienił jednak żółt i czerwień na kolor niebieski, trafiając do akademii Lecha Poznań. Incydent skutkował odesłaniem wspomnianych kadrowiczów do kraju, o czym oznajmił PZPN. /mg/

Zabrakło jednej bili

W dniach od 3 do 5 listopada odbył się turniej finałowy mistrzostw Polski bilardowej ekstraklasy. Gospodarzem zmagania była kielecka Galeria Echo. O obronę tytułu walczył kielecki Nosan w składzie: Skowerski, Kapłan, Turkowski i Batkowski. Zawodnicy Marka Marcinkowskiego w półfinale łatwo pokonali Akademię Bilardową Rokietnica, co zaprowadziło ich do wielkiego finału. Tam zmierzyli się z DaSo Team Dekada Sosnowiec, który okazał się lepszy od Green Clubu Gdańsk. W decydującym meczu zawodów doszło

do dwóch potyczek – pierwszą wygrali rywale (12:10), a drugą kielczanie (12:4). To skutkowało rzutami kamry, w których ostatecznie o jedną bilę lepsi byli oponenci (9:8). /mg/

Zregenerują... żywicę

Na kieleckim Białogonie, a dokładniej przy ulicy Fabrycznej 24, „Formaster” zamierza zbudować fabrykę regeneracji żywicy. Zatrudnienie znajdzie w niej nawet 250 osób. – Inwestycja zakłada stworzenie linii technologicznej do regeneracji zużytych filtrów i odzyskiwaniu unitu, który jest głównym, najdroższym i trudnodostępnym materiałem, bo produkowanym tylko przez kilka firm na świecie. Dla marki Dafi to naturalna ścieżka rozwoju – informuje Maciej Bursztein, dyrektor generalny Formaster S.A. W fabryce będą potrzebni pracownicy do obsługi sortowni, linii technologicznej, laboratorium oraz zaplecza logistycznego. /wk/

reklama

Napraw nie wyrzucaj!

CZYŚCIMO, ODNAWIAMY I FARBUEMY

ODZIEŻ ZE SKÓR LICOWYCH I ZAMSZOWYCH
KOŻUCHY WELUROWE, LICOWE ORAZ FUTRA
GALANTERIĘ I INNE WYROBY SKÓRZANE
ODZIEŻ SPORTOWA

25-322 KIELCE
ul. Romualda 3

WSZYSTKIE NASZE USŁUGI
OBEJMUJE GWARANCJĄ JAKOŚCI

NE AKCEPTUJEMY USŁUG NA RYZYKO KLIENTA

uniskor@interia.pl

413455843

KW-5-05

Radio eM Kielce zaprasza na cykl programów

„BOHATEROWIE POWSTANIA STYCZNIOWEGO WALCZĄCY NA KIELECCZYŹNIE”

SŁUCHAJ AUDYCJI RADIOWYCH

W każdy piątek po godzinie 19.40,
powtórki audycji w każdy poniedziałek po godzinie 22.30*

**W siódmej audycji mówić będziemy o upamiętnieniu powstańców
i bitew powstańczych.**

AUDYCJE MOŻESZ WYSŁUCHAĆ

na stronie internetowej emkielce.pl/powstaniestyczniowe

*Cykl audycji w okresie od 13.10 do 27.11.2023

Audycje w ramach zadania „Wdzięczni Bohaterom – Powstańcom Styczniowym walczącym na Kielecczyźnie” współfinansowanego ze środków otrzymanych od Ministra Obrony Narodowej.

3300024826/257

Ojcowie naszej niepodległości

*Mija 105 lat od chwili odzyskania przez Polskę
niepodległości i powrotu na mapę Euro-
py. Wielki, zbiorowy wysiłek Polaków
doprowadził do tego, że nasz kraj
zrzucił jarzmo zaborców*

autor: **Michał Łosiak**

Nie byłoby jednak 11 listopada bez niezliczonych ojców wolności. Nazwiska niektórych są dla nas oczywiste, ale są też tacy, którzy odeszli w niesprawiedliwe zapomnienie.

PIŁSUDSKI, SZYDŁÓWEK I POMNIKI

Na rogu ulic Jesionowej i Warszawskiej znajduje się niepozorny, mały pomnik. To miejsce, choć wielu kielczanom nieznane, świadczy o tym, że właśnie w naszym mieście rozpoczął się marsz ku niepodległości.

– W 1914 roku, gdy Józef Piłsudski dotarł do Kielc, zebrał kilkuset ochotników – opowiada Dariusz Kalina, historyk ze Stowarzyszenia Ochrony Dziedzictwa Narodowego w Kielcach. - Zgromadzili się na przysięgę przed kielecką katedrą. Sumę odprawiał wówczas biskup i gdy dowiedział się, że nieopodal świątyni stoją „socjaliści Piłsudskiego”, ci musieli się przenieść

reklama

Radio eM Kielce zaprasza na cykl programów

„BOHATEROWIE POWSTANIA STYCZNIOWEGO WALCZĄCY NA KIELECCZYŹNIE”

SŁUCHAJ AUDYCJI RADIOWYCH

W każdy piątek po godzinie 19.40,
powtórki audycji w każdy poniedziałek po godzinie 22.30*

W piątej audycji mówić będziemy o elitarnym oddziale - Żuawi Śmierci

AUDYCJE MOŻESZ WYSŁUCHAĆ

na stronie internetowej emkielce.pl/powstaniestyczniowe

*Cykl audycji w okresie od 13.10 do 27.11.2023

na Szydłówek. Tam właśnie złożyli przysięgę, że będą walczyli o odbudowę naszego państwa. Potem od razu ruszyli na front w okolice wsi Konary, niedaleko Opatowa. Podczas bitwy wszyscy kielczanie zginęli. Ich pochówki znajdują się w trzech miejscach. Obecnie prowadzone są tam badania. Moim zdaniem Kielce powinny bardziej zaangażować się w upamiętnienie tamtego miejsca, w którym walczyli nasi bohaterowie. Warto w to włączyć młodych ludzi i mówić im o tej historii - dodaje Kalina.

Ciekawym miejscem jest teren nieopodal ostatniego wieżowca przy ulicy Grunwaldzkiej.

- Dawniej stał tam stary folwark. Piłsudski stoczył w tym miejscu potyczkę z Rosjanami. Już w wolnej Polsce, ziemia z tego pola trafiła na kopiec Kościuszki. W urnie przewieźli ją rowerzyści z klubu prowadzonego przez bohatera powstania styczniowego, który - co ciekawe - miał sklep z rowerami i radiodiodnikami przy ulicy Sienkiewicza - dodaje Dariusz Kalina.

Od 2014 roku przy placu Wolności stoi pomnik marszałka Józefa Piłsudskiego. Został odsłonięty w stulecie wkroczenia do Kielc Pierwszej Kompanii Kadrowej. Monument jest wykonany z brązu, cokół - z czerwonego granitu wołyńskiego. Elementy kamienne cokołu zostały ufundowane przez Konfederację Polaków Podola z partnerskiego miasta Kielc - Winicy na Ukrainie. Pomnik powstawał od 2008 roku. Pieniądze na ten cel pozyskano ze składek mieszkańców i lokalnych przedsiębiorców, przy wsparciu urzędów administracji rządowej i samorządowej. Jego autorem jest artysta - rzeźbiarz Paweł Pietrusiński. Niedaleko, bo przy skrzyżowaniu ulicy Kościuszki, Bodzentyńskiej i alei IX Wieków Kielc stoi zaś monument upamiętniający innego ojca niepodległości - Wincentego Witosa. Postać premiera stoi na ponad metrowym cokole, natomiast sam pomnik ma 2,75 metra. Teren wokół niego zostanie obsadzony zielenią, będą także zamontowane ławki. Inicjatorem powstania monumentu jest Społeczny Komitet.

DMOWSKI, KOZŁOWSKI, GRUNERTÓWNA

W Kielcach znajdziemy także ślady związane z Romanem Dmowskim. Wszystko za sprawą słynnej rodziny Jarońskich. Wiktor Jaroński należał do Stronnictwa Narodowo-Demokratycznego i do 1917 roku był posłem do rosyjskiej Dumy, podobnie jak Dmowski.

- Mamy w zbiorach list pisany przez twórcę Narodowej Demokracji do Wiktora Jarońskiego, którego nazywa on przyjacielelem - tłumaczy dr Paweł Wolańczyk z Muzeum Historii Kielc.

Zdecydowanie silniejsze związki z Kielcami znajdziemy wśród osób związanych z legionami. Wśród nich jest Leon Kozłowski.

- Uczęszczał do gimnazjum kieleckiego, brał udział w strajku szkolnym w 1905 roku, za co został wyrzucony. Udało mu się zdać maturę w Lublinie i zaczął studiować w Krakowie, gdzie włączył się w działalność powstającego Związku Strzeleckiego. Przez całą pierwszą wojnę światową działał w naszym regionie. Przełożeni przeznaczili go do działalności politycznej. Jako oficer werbunkowy służył we Włoszczowie, Miechowie i Kielcach. W 1917 roku założył ze Stefanem Artwińskim Partię Niezawisłości Narodowej. Po 1918 roku jego kariera przyspieszyła - dodaje dr Paweł Wolańczyk. Był m.in. posłem, a w latach 1934-1935 objął stanowisko premiera.

Warto wspomnieć także o Kazimierze Grunertównie, która walkę o niepodległość rozpoczęła jeszcze przed pierwszą wojną światową.

- Po 1914 roku była sanitariuszką w legionach, prowadziła również działalność niepodległościową. W 1930 roku została senatorem. W czasie drugiej wojny światowej wspierała Armię Krajową - dodaje nasz rozmówca i wymienia również Andrzeja Walerona, działacza ludowego i nauczyciela działającego w Radzie Okręgowej Ziemi Kieleckiej. Od 1919 roku do połowy lat 30. był posłem Stronnictwa Ludowego.

***

W święto niepodległości warto wybrać się pod Pomnik Niepodległości przed dworzec PKP. Monument upamiętnia pierwsze walki Strzelców z Rosjanami w sierpniu 1914 roku i jest drugim w prawie stuletniej historii. Pierwszy stanął w 1929 roku. We wrześniu 1939 roku zniszczyli go Niemcy. Pomysł jego odbudowy został zrealizowany dopiero w 2002 roku. Jednym z inicjatorów przedsięwzięcia był Jerzy Zawadzki.

- Zawiązał się 57-osobowy komitet zrzeszający ludzi znanych w Kielcach. To było trudne zadanie i niektórzy powątpiewali w sukces ponownego posadowienia monumentu, bo wiele osób już się o to starało. Ale udało się i udowodniliśmy, że jeśli się chce, to można - podsumowuje Jerzy Zawadzki. ◀

reklama

Komunikacja podczas Narodowego Święta Niepodległości
Informujemy, że w **sobotę 11 listopada 2023 roku** (Narodowe Święto Niepodległości) autobusy komunikacji miejskiej będą kursowały według rozkładów jazdy obowiązujących jak w niedzielę i święta.

Pomóż pomnożyć dobro

Osiemnastego listopada Szlachetna Paczka po raz kolejny otworzy bazę potrzebujących rodzin, a mieszkańcy, między innymi województwa świętokrzyskiego, będą mogli wybierać spośród nich te, którym chcą pomóc.

Niebawem na stronie internetowej www.szlachetnapaczka.pl zostaną opublikowane opisy i historie rodzin, które wezmą udział w kolejnej edycji Szlachetnej Paczki. Stowarzyszenie WIOSNA już dzisiaj zachęca do zaangażowania się w pomoc całymi grupami. W ten sposób zdecydowanie łatwiej będzie sprostać potrzebom rodzin.

– Warto pomagać i zaangażować się w Szlachetną Paczkę, ponieważ w ten sposób możemy zmienić ludzkie życie. Dać potrzebującym rodzinom nadzieję na lepsze jutro. Ale nie tylko one zyskują na tym projekcie. Również wolontariusze i darczyńcy, pomagając ludziom w potrzebie, często żyjącym w skrajnej biedzie, bardziej doceniają własne życie – mówi Konrad Józwiak, specjalista do spraw promocji Szlachetnej Paczki w województwie świętokrzyskim.

– Paczka zmienia na dobre świat tych ludzi, którzy na co dzień zmagają się z niepełnosprawnością, żyją w ubóstwie, bardzo często są samotni – podkreśla Joanna Sadzik, prezes Stowarzyszenia WIOSNA, organizującego Szlachetną Paczkę. ◀

Przypomnijmy, że w ostatniej edycji wolontariusze Szlachetnej Paczki dotarli z pomocą do blisko piętnastu i pół tysiąca rodzin. Wśród nich było około pięć tysięcy seniorów, ponad siedemnaście i pół tysiąca dzieci i pięć tysięcy samodzielnych rodziców. Ilu osobom pomożemy w tym roku? To zależy tylko od nas. ◀

autor: Weronika Karyś

Biurowiec NFZ rośnie

Trwa budowa nowej siedziby świętokrzyskiego oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia u zbiegu ulic Wojska Polskiego i Langiewicza w Kielcach, blisko dawnego szpitalika dziecięcego.

foto: Magdalena Łukawska

Nowa siedziba NFZ będzie mieścić się w dwóch pawilonach. - W pierwszym, na parterze i I piętrze znajdują się sale obsługi klienta, stanowiska dla pacjentów, sale konferencyjne, miejsca na różne wydarzenia profilaktyczne, wykłady i badania. Na pozostałych piętrach ulokowane zostaną pomieszczenia biurowe – informuje Beata Szczepanek, rzecznik świętokrzyskiego oddziału NFZ.

Na jakim etapie są roboty?

- W stanie surowym mamy już dwie kondygnacje podziemne, czyli miejsca parkingowe i pomieszczenia techniczne, a także parter i pierwsze piętro. Obecnie wznoszona jest szósta kondygnacja pomieszczeń biurowych – mówi rzecznik. Miejsc na parkingu będzie sto czterdzieści, w tym 12 dla osób niepełnosprawnych.

- To ważna informacja dla pacjentów, bo przy obecnej siedzibie mają problem z parkowaniem – dodaje Szczepanek. W ramach przetargu na budowę siedziby Świętokrzyskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ podpisano umowę opiewającą na 56,8 mln zł. Ze względu na wzrost cen trzeba jednak wziąć pod uwagę waloryzację - jej wysokość będzie zależała od wskaźnika podawanego przez Urząd Statystyczny dla budownictwa. Planowany termin zakończenia prac to druga połowa 2024 roku. ◀

autor: Iwona Gajewska-Wrona

Od dwóch tygodni możemy podziwiać wystawę „Osobna. Jadwiga Trzcńska - sztuka i życie”. W Muzeum Historii Kielc przypominają owianą legendą malarzkę.

Artystka osobna

Obrazy i grafiki, a także teksty Jadwigi Trzcńskiej – z tego składa się najnowsza ekspozycja w Muzeum Historii Kielc. Co możemy na niej zobaczyć?

OBRAZY, DOKUMENTY, FOTOGRAFIE

Sercem wystawy są zarówno prace Jadwigi Trzcńskiej, jak i jej osobowość. Intrygujące spoiwo ekspozycji stanowią także teksty prozatorskie i poetyckie malarki.

– Staraliśmy się, aby narratorem wystawy była sama artystka. Tą ekspozycją chcemy ją przypomnieć i pokazać na jej przykładzie, jak stygmatyzacja społeczna może wpłynąć na artystę. Przypominamy także, że tu, w Kielcach, mieliśmy tak wspaniałą malarzkę, która - gdyby nie warunki społeczne i problemy osobiste - mogłaby jeszcze bardziej zaistnieć w szerokim świecie – mówi Magdalena Kopeć, kurator wystawy.

Na niej można zobaczyć kilkadziesiąt prac Trzcńskiej: obrazy olejne, wielkoformatowe, jak i małe rysunki grafiki oraz płytki, od których odbijała kształty. – W jednej sali, luźno nazwanej „biograficzną”, mamy też pamiątki po artystce i jej rodzinie, czyli dokumenty i fotografie. Warto podkreślić, że była ona bardzo dumna ze swoich rodziców i często eksponowała swoje korzenie. Ciekawostką jest to, że na naszej wystawie można znaleźć m.in. jej farby oraz pędzle – tłumaczy Alicja Ciosek, z Muzeum Historii Kielc. Ekspozycję można podziwiać do 17 marca 2024 roku.

ZACZEŁO SIĘ W MUZEUM

Kielecką malarzkę przypomniała w minionym roku aktorka Ewa Lubacz. Monodram „Ciotka wieża” w Kieleckim Centrum Kultury obejrzały tłumy widzów. – Poznałam ją dzięki Muzeum Historii Kielc – mówi artystka. – Krzysztof Myśliński uzmysłowił mi, że to znakomity materiał na spektakl.

Trzcńska umiała nie tylko wyrazić piękno poprzez malarstwo i grafikę, ale potrafiła je dostrzec w kieleckim krajobrazie oraz pracach kolegów artystów, zwłaszcza tych z Kieleckiej Szkoły Krajobrazu. Miała wiele refleksji na temat tego, co widzi i bardzo lubiła to wyrażać. Jednak gdy o niej myślę, robi mi się smutno, ponieważ nie została doceniona tak, jak powinna – wyjaśnia Lubacz.

KIM BYŁA TRZCIŃSKA?

Przypomnijmy, że Jadwiga Trzcńska urodziła się w 1933 r. w Warszawie. Wkrótce rodzina Trzcńskich zamieszkała w Kielcach, w nowo wybudowanym domu przy ul. Mazurskiej. W 1952 r. Jadwiga dostała się na stołeczną ASP, którą ukończyła sześć lat później. Organizowała własne wystawy, wyjazdy zagraniczne i stypendia, jednocześnie z powodzeniem sprzedając swoje prace w Kielcach i Warszawie. Kilkakrotnie swoje prace wystawiała w Szwecji, miała ekspozycję w Amsterdamie, Londynie, Melbourne; jej grafiki trafiły nawet do Johannesburga (RPA).

Okres twórczy Trzcńskiej zakończył się z początkiem lat 70. XX w., gdy po śmierci matki, skazana na samotność artystka nie potrafiła poradzić sobie z otaczającą ją rzeczywistością. Jeszcze przez kilka lat publikowała opowiadania, wiersze i teksty krytyczne w kieleckim „Słowie Ludu”, jednak stopniowo oddalała się od ludzi, nie dbając ani o siebie, ani o swoje otoczenie.

Sprzedawała swoje prace z lat poprzednich, ale nie brała udziału w wystawach. Wyalienowana, borykająca się z problemami zdrowotnymi i finansowymi, stała się lokalną ikoną dziwności. Trzcńska zmarła samotnie w swoim domu przy ulicy Mazurskiej w 2005 r. Została pochowana na cmentarzu komunalnym w Cedzynie. ◀

Czterysta lat minęło

autor: Łukasz Czerwiak

Odprawiona kilkanaście dni temu uroczysta Eucharystia pod przewodnictwem biskupa Jana Piotrowskiego rozpoczęła obchody 400-lecia powstania klasztoru na kieleckiej Karczówce. Obecnie posługują tam pallotyni

Karczówka z jej klasztorem – to jedna z najczęstszych odpowiedzi turystów zapytanych o najpiękniejsze miejsca w stolicy regionu świętokrzyskiego. Jaką historię kryją czterystuletnie mury?

GDYBY NIE CHOROBA

Niewiele osób zdaje sobie sprawę, że u początków klasztoru leży epidemia. Gdy w 1622 roku siała spustoszenie w naszym regionie, Biskup Krakowski Marcin Szyszkowski złożył ślubowanie, że jeżeli za wstawiennictwem świętego Karola Boromeusza zaraza ustanie, wybuduje kaplicę lub kościół pod jego wezwaniem.

– Zaraza ominęła Kielce, a biskup dotrzymał obietnicy – opowiada ksiądz Mariusz Zakrzewski, obecny rektor klasztoru. - Decyzja o budowie świątyni została podjęta 2 maja 1624 roku. Dlaczego na Karczówce? Ponieważ miało znaczenie bliskie położenie Kielc oraz dostępność surowców budowlanych.

W 1628 roku zakończono wznoszenie kościoła i złożono w nim relikwie świętego Karola Boromeusza. Budowniczymi obiektu byli przeważnie górnicy z pobliskich wsi. W pierwszych latach duszpasterstwo w parafii sprawowali wikariusze kieleckiej kolegiaty, jednak biskup Szyszkowski miał dobre relacje z członkami pewnego zakonu.

DWA STULECIA BERNARDYNÓW

To ich postanowił sprowadzić na Karczówkę. Przebudowano więc pomieszczenia plebanii, dostosowując je do celów klasztornych. Od strony wschodniej powstał mur z basztami, a w rogu brama.

– Budowę zakończono ostatecznie w 1631 roku, zaś 2 sierpnia Biskup Krakowski ogłosił powstanie klasztoru bernardynskiego. Funkcjonował on na Karczówce przez ponad dwa stulecia. Stanowił ważny ośrodek religijny, kulturalny i społeczny. Ojcowie angażowali się całym sercem w działalność kaznodziejską, spowiedniczą, duszpasterską, rekolekcyjną, a także w organizację pomocy materialnej dla potrzebujących. Ponadto rozwijała się działalność rzemieślnicza i gospodarcza związana z funkcjonowaniem klasztoru – dodaje nasz rozmówca.

Zakonnicy byli związani z ruchami narodowymi działającymi w czasach powstania styczniowego. To oczywiście nie podobało się władzom carskim, które postanowiły zlikwidować klasztor w 1864 roku.

– Pozwolili jednak pozostać na wzgórzu ojcu Kolumbinowi Tomaszewskiemu. Stwierdzili, że brat szybko się zniechęci i zrezygnuje z posługi w naszym regionie. Ku zdziwieniu władz wytrzymał on samotnie... 50 lat, a nasi parafianie pamiętają o nim aż do dziś – kontynuuje pallotyn.

Dodajmy jeszcze dla porządku, iż pierwszej połowie XX wieku na Karczówce posługiwały siostry sercanki. Prowadziły przedszkole i drukarnie.

PONAD 60 LAT

Po II wojnie światowej biskup Czesław Kaczmarek zaproponował prowincjałowi pallotynów przejęcie klasztoru. Propozycja została przyjęta dopiero w 1956 roku, a pallotyni przybyli na Karczówkę rok później.

– Już w latach sześćdziesiątych zostały przeprowadzone prace budowlane i konserwatorskie zarówno w kościele, jak i na terenie budynków klasztornych. Prowadziliśmy wówczas działalność duszpasterską, a także systematyczną katechizację młodzieży szkolnej, sprawowaliśmy sakramenty i głosiliśmy kazania. Zgodnie z naszymi tradycjami organizowaliśmy duszpasterstwo dla młodzieży, ludzi starszych i chorych – mówi ksiądz Zakrzewski.

Dzisiaj pallotyni słyną z organizacji kursów przedmażeńskich. Na Karczówce różne wspólnoty organizują rekolekcje. Można tam także prywatnie wynająć pokój lub skorzystać ze strefy SPA.

***

Obchody 400-lecia będą trwały rok. Wkrótce poinformujemy o planowanych wydarzeniach. ◀

Jestem mamą wcześniaka

Już co dziesiąta ciąża kończy się przedwcześnie. Rodzi się wcześniak. Zamiast matczynej piersi – sonda, zamiast bicia jej serca – dźwięki aparatury podtrzymującej kruche życie, zamiast kojącej bliskości mamy – rozdzierająca samotność w inkubatorze. 17 listopada to Światowy Dzień Wcześniaka. Mamy wcześniaków przechodzą niezwykłą przemianę – ze słabości w niepokonaną super moc.

PIERWSZE SPOTKANIE

„Była taka mała. Podłączona pod masę kabli” - wspomina mama Poli. „Płacząc myślałam co zrobiłam nie tak?” Mamie Dorotki również towarzyszyły emocje. „Bardzo czekałam na to spotkanie, dopiero po wielu godzinach znajoma pielęgniarka przyszła do mnie i pokazała zdjęcie córeczki. Czy ktoś inny by o mnie pomyślał? Mamy wcześniaków zwykle czują się zupełnie pominięte. Pozostawione ze swoimi wyrzutami sumienia, przerażone. Tymczasem one są siłą swoich maluchów. Rozumiejąc priorytetowe traktowanie dziecka same też potrzebują odnaleźć własne miejsce. „Najtrudniejsze w szpitalu było przeganianie mnie od inkubatora oraz późne kangurowanie – dopiero miesiąc po porodzie” wspominają ze smutkiem. Nie dotykaj dziecka bo się denerwuje. Zostaw mleko i przyjdź później. Trudno w takich warunkach budować swoje rodzicielskie kompetencje.

NARESZCIE RAZEM

Kiedy dziecko trafia do mamy euforia przeplata się ze strachem. „W końcu poczułam się jak matka. Nikt mi nie limitował jak długo mogę trzymać dziecko” - wspominają. „Nie zrozumiałe medyczne terminy, lęk. Wiedziałam jedno-muszę być silna dla niej, żeby ona była silna dla mnie.” Dla wielu szpital stał się domem na długie tygodnie.

SIŁA WSPARCIA

„Dawałam radę dzięki bliskim, którzy wierzyli we mnie, gdy ja wątpiłam. Garstka wspierającego personelu. No i siła jakiej świat nie widział – mamy innych wcześniaków. To, co przeżyliśmy połączyło nas na zawsze.”

W tak trudnych życiowych okolicznościach dla matki liczy się najmniejszy czuły gest, dobre słowo, chwila uważności. Po opuszczeniu szpitala ciężar opieki nad dziećmi spocznie głównie na ich ramionach.

UPRAGNIONY DOM

Wyjściu ze szpitala towarzyszą skrajne emocje. „Kiedy walka o życie dziecka się kończy, rozpoczyna się ta o jego zdrowie. W szpitalu dostajemy długą listę zaleceń. Towarzyszy nam stres i zmęczenie” – opowiada mama Dorotki. „Na tydzień przypadało po 6 wizyt u specjalistów” dodaje mama Poli. „Wcześniactwo nie kończy się po opuszczeniu szpitala.”

NAGRODA OD ŻYCIA

Tak mówi mama Dorotki o swojej córeczce urodzonej w 29 tygodniu ciąży. „Jej siła walki, moja determinacja sprawiły, że szła do przodu. Dziś robimy rzeczy o których kiedyś nie marzyłam.” Pola urodziła się w 27 tygodniu ciąży. „Dziś córka ma już dwa lata, wszędzie jej pełno. Wciąż jesteśmy pod opieką lekarzy, ale wiem, że ze wszystkim sobie poradzimy. Nadal nie dowierzam w to wszystko.”

Wcześniak wbrew powszechnej opinii to nie jest zwyczajny noworodek tylko mniejszy od innych. To Wojownik, który siłą do walki czerpie z serca swojej mamy.

Wyjątkowych mam Moniki i Ani ze wzruszeniem wysłuchała Monika Borowiec ◀

Porozmawiajmy o Świątach w Da Vinci Podzamcze

Wielkimi krokami zbliżamy się do końca roku, zanim jednak to nastąpi czeka nas okres świąteczny – chyba wszyscy się zgadzamy, że to najbardziej wyczekiwany czas nie tylko dla dzieci. Święta to piękne iluminacje, wspólne śpiewanie, ale także albo przede wszystkim wspólnie spędzony czas – to czas wigilii firmowych, spotkań przedświątecznych w gronie znajomych czy partnerów biznesowych, same święta to pobyty świąteczne w anturazie zabytkowego Dworu Starostów Chęcińskich z pięknym barokowym ogrodem. Na wszystkich dworach ważnym wydarzeniem towarzyszyła muzyka – dla nas niedziela to także dzień świąteczny i dlatego można przy rodzinnym obiedzie oddać się kompozycjom muzycznym Wojciecha Lisowicza. Koniec roku to huczny Bal sylwestrowy z polonezem i teatrem ognia po północy. Klimat świąteczny w restauracji czy hotelu Da Vinci zagości już z początkiem grudnia, w pełni rozbłyśnie w czasie Świąt Bożego Narodzenia, gdyż przygotowaliśmy specjalną ofertę dla gości indywidualnych. Dla mnie jako restauratorki to czas intensywnej pracy. Każdego roku opracowujemy nowe menu - lubimy zaskakiwać smakiem – tak, tak smak w daniu jest, był i zawsze będzie ważny. Nie zmienia to jednak faktu, że pierwsze

wrażenie wizualne ma znaczenie – to preludium, zaś smak to dopiero kolejny element doświadczenia kulinarnego. W mojej opinii najważniejsza jest jednak pamięć – to na jak długo dany smak i miejsce przetrwa we wspomnieniu. Zawsze serdecznie zapraszam do Restauracji Da Vinci w Podzamczu. Stworzyłam to miejsce jako kultowe miejsce kulinarne, gdzie nawet proste dania są dziełem sztuki. Bycie ambasadorką Kuchni Polskiej 2023 nie pozostawia złudzeń. ◀
Da Vinci Podzamcze, www.davinci.travel.pl, tel. 530 893 572

autor: Renata Kamienik

KW06-11

Masz problem?

Zgłoś się do reporterów

Radia eM

TELEFON

interwencyjny Radia eM:

41 349 50 40

e-mail: radio@em.kielce.pl

eM

Wszystkie ręce *na pokład!*

W regionie świętokrzyskim wciąż nie brakuje osób potrzebujących pomocy. Wśród nich jest między innymi pochodzący z Łopuszna Andrzej Kwapisz z córką Pauliną, a także pochodzący z Ostrowca Świętokrzyskiego półtoraroczny Oliwierek Paliwoda. Poznajcie ich historie...

„To była jedna z wielu rodzinnych niedziel, jaką zaplanowali sobie Andrzej wraz z Alicją i ich 9-letnią córką Pauliną. Pojechali do kina. Nikt nie był w stanie przewidzieć, jak tragicznie zakończy się ta wycieczka”, czytamy w opisie zbiórki na rzecz rodziny Kwapiszów na stronie siepomaga.pl.

DO DZIŚ W SZPITALU

Alicja prowadziła auto. Nagle kierowca jadący z naprzeciwka zjechał kobiecie drogę.

„Próbując ratować siebie i swoich najbliższych, Ala zjechała na pobocze. Niestety, nie uniknęła zderzenia... Alutka zginęła na miejscu! Uratowała swoje jedyne, ukochane dziecko i męża”.

Andrzej i córka Paulina nie wyszli bez szwanku z tego wypadku.

„Dziewczynka została przetransportowana helikopterem do specjalistycznego szpitala dziecięcego w Gdańsku, gdzie przebywa do dziś. Andrzej leży w innym szpitalu, jest oddalony od swojego dziecka o 200 kilometrów. Dziewczynka doznała wielonarządowych obrażeń wewnętrznych. Złamała też kończyny... Jest po operacji prawej ręki i prawej nogi. Andrzej został wprowadzony w stan śpiączki farmakologicznej z powodu urazu czaszkowego, obrzęku mózgu, złamania kręgosłupa oraz urazów narządów wewnętrznych. Trwa walka o uratowanie jego nogi, która została w ogromnym stopniu zmiążdżona”.

Koszty leczenia, rehabilitacji i transportu medycznego przekraczają możliwości finansowe rodziny. Dlatego uruchomiono zbiórkę. Do jej zamknięcia brakuje jeszcze ponad 20 tysięcy złotych.

Andrzeja i Paulinę można wesprzeć pod linkiem: <https://www.siepomaga.pl/kwapisz> lub wysyłając SMS na numer 75365 o treści 0368753.

SKRAJNE WCZEŚNIACTWO

O lepsze jutro walczy również pochodzący z Ostrowca Świętokrzyskiego, półtoraroczny Oliwierek Paliwoda. Chłopiec zmagają się z wieloma problemami zdrowotnymi, których w jednym zdaniu nie sposób wymienić. Wszystko zaczęło się od zbyt wczesnego porodu.

Oliwier urodził się w 32. tygodniu ciąży w zamartwicy. Natychmiast go reanimowano.

„Przez dwa miesiące synek leżał na neonatologii, gdzie zdiagnozowano sepsę, torbiel w mózgu, niewydolność oddechową oraz wzmożone napięcie mięśniowe. W końcu nadeszła ta upragniona chwila, gdy mogliśmy zabrać nasze dziecko do domu. Wierzyliśmy, że od teraz wszystko będzie się dobrze układało”, piszą na stronie siepomaga.pl rodzice Oliwierka, Marzena i Krzysztof.

Przez kolejne 10 miesięcy Oliwier ciągle chorował.

„Nawracające zapalenie tchawicy i krtani stało się naszą codziennością. Jednocześnie ciągle dochodziło do cofania się pokarmu, czyli tzw. ulewania. Czuliśmy, że coś jest nie tak, ale wykonywane badania niczego nie potwierdzały. Aż w końcu nadszedł ten STRASZNY DZIEŃ, w którym Oliwier niemal otarł się o śmierć! Nasz synek nagle przestał oddychać i stracił przytomność. Reanimowaliśmy go, bojąc się co będzie dalej”. Chłopiec został zabrany do szpitala, który wtedy stał się jego drugim domem. Teraz najważniejsza jest intensywna rehabilitacja ruchowa i neurologopedyczna chłopca.

„Oliwier, mimo że ma niemal 1,5 roku nie potrafi wstawać, podnosić się, przekreślać z pleców na brzuch. Wiemy, że przed nami jeszcze ogrom pracy do wykonania. Przeszliśmy już dużo, a najwięcej nasz synek. Będziemy wdzięczni, jeżeli pomożesz nam podarować mu zdrowie i sprawność”.

Chłopca można wesprzeć pod linkiem: <https://www.siepomaga.pl/oliwier-paliwoda> lub wysyłając SMS na numer 75365 o treści 0328583. ◀

Chronią delikatne jak mgiełka

autor: Iwona Gajewska-Wrona

Już po raz piąty Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach realizuje program profilaktyki zakażeń wirusem RSV u wcześniaków. Od początku października dzieci urodzone przedwcześnie mogą liczyć na immunizację, czyli podawanie specjalnych przeciwciał chroniących przed ciężkim przebiegiem choroby

Wirus RSV jest bardzo niebezpieczny. Atakuje górne i dolne drogi oddechowe. Dotyka każdej grupy wiekowej, ale szczególnie groźny jest między innymi dla niemowląt i wcześniaków. Plasuje się na drugim miejscu wśród przyczyn śmierci dzieci poniżej pierwszego roku życia.

– Wirus ten powoduje martwicę nabłonka dróg oddechowych i pęcherzyków płucnych. U dzieci na etapie wzrastania i noworodków układ oddechowy rośnie; jeśli zaatakuje go wirus, może dojść do uszkodzenia i pełnej niewydolności, a w konsekwencji do zahamowania rozwoju płuc i śmierci – wyjaśnia lek. Grażyna Pazera, kierownik Klinicznego Od-

działu Neonatologii w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Kielcach.

POCZĄTKI SĄ NIEWINNE

Specjalistka dodaje, że zakażenie wirusem zaczyna się niegroźnie:

– Na początku pojawia się delikatny katar, w trzeciej dobie następuje pogorszenie stanu zdrowia. U dzieci poniżej trzeciego miesiąca może dojść do pełnej niewydolności oddechowej, włącznie z zagrożeniem życia. O tym, jak groźny jest to wirus przekonaliśmy się rok temu. W naszym szpitalu brakowało miejsc, tak wielu było pacjentów. Część z nich tę chorobę przechodziło bardzo ciężko – uzupełnia neonatolog.

Dlatego tak ważna jest ochrona. A tę daje immunizacja.

– W Polsce realizowana jest ona od 25 lat, w naszym szpitalu wprowadziliśmy ją pięć lat temu. Do tej pory immunizację otrzymywały dzieci urodzone przed 29. tygodniem ciąży. Obecnie programem objęte są także te, które rodzą się przed 33. W tym roku przeciwciała monoklonalne otrzymują także maluszki z wadami serca, które w chwili narodzin ważą mniej niż 1500 gramów oraz te z dysplazją oskrzelowo-płucną – dodaje Anna Mazur-Kaluża, rzecznik szpitala na kieleckim Czarnowie.

IMMUNIZACJA TRWA KILKA MIESIĘCY

Podawanie małym pacjentom przeciwciał monoklonalnych rozpoczyna się w październiku i trwa do kwietnia, a nawet maja. Dzieci otrzymują od trzech do pięciu dawek łącznie. Przeciwciała podawane są raz w miesiącu.

– Wcześniaki rozpoczynają proces leczniczy w oddziale, a następnie kolejne dawki otrzymują w poradni. Koszt pełnej immunizacji to około 20 tysięcy złotych, dlatego przeciwciała w ramach refundacji może otrzymać tylko określona grupa dzieci. Jako neonatolog mam jednak nadzieję, że przyjdzie czas, kiedy programem będzie objęta jeszcze większa grupa najmłodszych. Zauważyliśmy bowiem, że te dzieci, które otrzymały immunizację przechodziły łagodnie każde zakażenie wirusem RSV – dodaje dr Grażyna Pazera.

W zeszłym roku przeciwciała w kieleckiej lecznicy otrzymało około 50 noworodków. W tym roku – jak szacuje dr Pazera – liczba ta wzrośnie do 80 dzieci.

– Sezon infekcyjny jeszcze przed nami. Zatem apeluję: chrońmy zwłaszcza te najmniejsze dzieci. I prosba do rodziców: nie odwiedzajmy maluszków, jeżeli sami mamy infekcję. Dla nas to może być tylko katar, a dla nich poważne zagrożenie. Jeśli w domu jest starsze rodzeństwo, też pilnujmy, by w momencie przeziębienia nie zbliżało się do maleństwa. Przypominam, że przy dzieciach nie wolno palić papierosów, gdyż jest to czynnik bardzo uszkadzający układ oddechowy i narażający na głębsze zaburzenia oddechowe – apeluje specjalistka.

Neonatolog przypomina przy okazji, że ogromne znaczenie w budowaniu prawidłowej odporności dziecka ma sposób żywienia. Specjalistka apeluje, by – jeżeli to możliwe – karmić dziecko piersią. ◀

Kto prezydentem?

Marcin Stępniewski, Agata Wojda, Bożena Szczypiór, Katarzyna Suchańska, Dawid Lewicki i Marcin Chłodnicki – tak może wyglądać lista kandydatów chętnych objąć urząd prezydenta Kielc. Ale to prawdopodobnie nie wszyscy

W poprzednich wyborach prezydenckich wzięło udział siedmiu kandydatów. Do drugiej tury wyborów przeszło dwóch: urzędujący wówczas prezydent Wojciech Lubawski i Bogdan Wenta. Ten drugi zwyciężył, zdobywając ponad 61 procent głosów.

KTO POWALCZY?

Największym zaskoczeniem może być rezygnacja obecnego prezydenta Bogdana Wenty z ubiegania się o reelekcję. Jego środowisko, według naszych nieoficjalnych informacji, reprezentować ma Bożena Szczypiór, zastępczyni wóldarza miasta odpowiedzialna za drogi, inwestycje i nieruchomości. Do walki o fotel prezydenta swojego kandydata wystawi również Prawo i Sprawiedliwość. Wcześniej najwięcej mówiło się o Rafale Nowaku, wicewojewodzie świętokrzyskim, ale obecnie na giełdzie nazwisk najsilniejszą pozycję ma Marcin Stępniewski, kielecki radny. Wymieniana jest również wicemarszałek Renata Janik.

– Do startu namawia mnie wiele środowisk, jednak żadne decyzje w tym zakresie jeszcze nie zapadły – mówi nam Marcin Stępniewski.

Z kolei Agata Wojda to najbardziej prawdopodobna kandydatka Koalicji Obywatelskiej. Oprócz byłej wiceprezydent wymieniany jest również między innymi Michał Braun, kielecki radny.

– Jedno jest pewne: wystawimy swojego kandydata. To efekt naszego myślenia strategicznego. O tym kto to będzie, zdecydują nasze struktury. Myślę, że wybór zostanie ogłoszony na początku przyszłego roku. Jestem doświadczoną działaczką samorządową. Mamy jako ugrupowanie wiele pomysłów na

dobrą drogę dla Kielc. Jeśli zaistnieje wola, abym startowała, to oddaję się do dyspozycji – mówi Agata Wojda.

TO NIE WSZYSCY

Prosty wybór wydaje się mieć Lewica; dla niej naturalnym kandydatem jest Marcin Chłodnicki, który uzyskał dobry wynik w wyborach parlamentarnych. Podobnie jest u Bezpартyjnych Samorządowców. Ci najprawdopodobniej wystawią Katarzynę Suchańską, która ubiegała się o mandat senatora.

– Ponad 35 tysięcy głosów to ogromny kapitał zaufania od mieszkańców. Nie wykluczam ubiegania się o stanowisko prezydenta. Z pewnością wystawimy swojego kandydata, ale czas pokaże, czy będę to ja – tłumaczy Katarzyna Suchańska. Konfederację reprezentować może Dawid Lewicki, mający już za sobą start w wyścigu o stanowisko wóldarza. W 2014 roku zajął czwarte miejsce, uzyskując prawie 7,8 procent głosów.

– Taki scenariusz jest brany pod uwagę, ale jeszcze nie zostało to potwierdzone, a ja nie podjąłem decyzji. Trzeba pamiętać, że wybory samorządowe to także wybory do sejmików i rad. Wiemy, że Kielce mają dużo problemów po rządach dwóch słabych prezydentów. Ludzie zarabiają mało, brakuje perspektyw, więc chcemy to zmienić. Potrzeba do tego silnej i sprawnej władzy – mówi Dawid Lewicki.

***

Do wyborów samorządowych zostało nieco czasu i to zapewne nie wszyscy kandydaci, jacy zechcą ubiegać się o zaszczyt zarządzania Kielcami. O tych, którzy staną w szranki z wymienionymi będziemy informować na bieżąco. ◀

Nasz sprzęt - Wasze bezpieczeństwo

Rozmowa z **Leszkiem Komasą** -
- dyrektorem Przedsiębiorstwa SUPON w Kielcach.

Jaki jest zakres działalności przedsiębiorstwa i jego pozycja rynkowa?

Przedmiotem działalności Spółki jest działalność handlowa i usługowa w zakresie ochrony przeciwpożarowej, Bezpieczeństwa i Higieny Pracy oraz instalacji elektrycznych i teletechniki.

Firma **chroni mienie oraz życie mieszkańców** poprzez montaż, serwis i monitoring systemów bezpieczeństwa w budynkach przedsiębiorstw, administracji państwowej, samorządowej oraz służby zdrowia. SUPON odgrywa także istotną rolę we wspomaganiu pracodawców i pracowników przedsiębiorstw oraz instytucji w **kompleksowe wyposażenie w środki ochrony osobistej i sprzęt BHP**.

Spółka oddziałuje na lokalną gospodarkę – z Państwem Inspekcją Pracy, Państwową Strażą Pożarną, Wyższym Urzędem Górniczym, Urzędem Dozoru Technicznego oraz Urzędem Komunikacji Elektronicznej tworzy **system bezpieczeństwa ludzi i mienia**.

SUPON jest dobrze znany ze **sprzedaży i autoryzowanego serwisu gaśnic**. Spółka prowadzi szeroko zakrojone działania na rzecz popularyzacji stosowania w mieszkaniach **czujników tlenku węgla i dymu** oraz **gaśnic domowych** a także do stosowania w samochodach **latarek życia**.

Jakie usługi stanowią obecnie rolę wiodącą?

Filarem działalności Spółki są instalacje wykrywające i gaszące pożary, wydzielenia pożarowe oraz systemy od-

dymiające. Nasi inżynierowie, absolwenci **Politechniki Świętokrzyskiej** oraz **Szkoły Głównej Służby Pożarniczej** w Warszawie oferują innowacyjne rozwiązania, dostosowane do indywidualnych potrzeb klienta. Oferta obejmuje doradztwo techniczne, projektowanie biernych oraz czynnych systemów gaszenia, dostawę urządzeń, montaż oraz ich serwis. Projektujemy i wykonujemy **stałe urządzenia gaśnicze gazowe**, oparte o nowoczesne środki gaśnicze do **zabezpieczenia serwerowni**, hal produkcyjnych, archiwów oraz rozdzielni elektrycznych. W ofercie usługowej znajdują się także **instalacje tryskaczowe, zraszaczowe** oraz **systemy mgłowe**. Gaszenie pożaru z wykorzystaniem mgły wodnej minimalizuje zagrożenie i umożliwia bezpieczną ewakuację. Dodatkową zaletą tego systemu jest fakt, iż zużywa ona o 90% mniej wody niż tradycyjne instalacje tryskaczowe i zraszaczowe.

W odpowiedzi na zapotrzebowanie rynku zakupiliśmy nowoczesne urządzenie do przeprowadzania **prób ciśnieniowych zbiorników gaśnic**, instalacji gaśniczych oraz butli aparatów powietrznych. Próby ciśnieniowe są realizowane pod nadzorem **Urzędu Dozoru Technicznego**.

W jaki sposób możemy zwiększyć bezpieczeństwo pożarowe ludzi przebywających w obiektach budowlanych?

Okolo 80 % ofiar pożarów ginie wskutek oddziaływania dymu, będącego nośnikiem gazów toksycznych i ograniczającego widoczność. Bardzo istotne zatem jest, aby budynki były wyposażone nie tylko w **gaśnice, znaki ewakuacyjne, hydranty**, ale również w odpowiednie **instalacje sygnalizacji pożaru, systemy oddymiania i wentylacji pożarowej**. Poprawnie zaprojektowana i wykonana instalacja oddymniająca zapewnia usuwanie dymu z taką intensywnością, aby w czasie potrzebnym do ewakuacji ludzi na drogach ewaku-

acyjnych nie wystąpiło zadymienie lub temperatura uniemożliwiająca bezpieczną ewakuację oraz działania jednostek ratowniczych PSP. Ważnym elementem jest podział obiektów budowlanych na oddzielne strefy pożarowe, poprzez montaż **bram i drzwi przeciwpożarowych**.

SUPON jest liderem na rynku w zakresie zabezpieczeń. Na czym polega Wasz sukces?

Przewagę rynkową w branży SUPON osiągnął poprzez kompleksowe usługi innowacyjne w zakresie systemów bezpieczeństwa w obiektach przemysłowych: hutach, cementowniach, przedsiębiorstwach przemysłu wydobywczego, metalowego i tytoniowego. **Zintegrowane systemy bezpieczeństwa** tworzone są z myślą o indywidualnych potrzebach klientów. Kierownik działu zabezpieczeń **Robert Strójwąg** z młodym zespołem inżynierów, potrafi zrealizować najtrudniejsze zadania.

Detekcja pożaru w synergii z zaprojektowanymi przez nas systemami elektrycznymi i gaszenia mgłą wodną chroni przed pożarem transformatory w **CMC Poland - Huta Zawiercie** oraz cementowniach **Cement Ożarów SA** i **Dyckerhoff Nowiny**. W tychże cementowniach oraz w **Lafarge Małogoszcz** zamontowaliśmy także **systemy automatycznego gaszenia paliw alternatywnych** z wykorzystaniem instalacji zraszaczowo – pianowych, nadzorowanych przez nadrzędny system sterowania gaszeniem, współpracujący z elementami wykrywającymi źródło dymu lub ognia.

W ostatnim okresie nasz zespół inżynierów opracował nowatorskie rozwiązanie **detekcji oraz gaszenia pożaru stacji hydraulicznych linii walcowniczej huty CMC Poland**.

Zaprojektowaliśmy instalację gaszenia w oparciu o proszek gaśniczy oraz linię detekcyjną z zastosowaniem detektorów bezpośrednio podłączonych do zaworów butli. Linia działa na zasadzie pneumatycznej i jest automatycznym aktywatorem systemu gaszenia. Kolejna realizacja dotyczyła **zabezpieczenia przeciwpożarowego tuneli kablowych**, poprzez podział na oddzielne strefy pożarowe oraz wyposażenie w instalację detekcji pożaru oraz gaszenia przy zastosowaniu **generatorów piany lekkiej**.

SUPON oferuje także doradztwo oraz opracowanie dokumentacji z zakresu ochrony przeciwpożarowej tj. **Instrukcje Bezpieczeństwa Pożarowego, Opinie, Operaty i Ekspertyzy**. W ofercie posiadamy również **kompleksowe szkolenia z zakresu ochrony przeciwpożarowej**. Oferowane szkolenia składają się z części teoretycznej oraz praktycznej. Posiadamy specjalistyczne trenażery symulacji pożaru oraz namioty służące do przeprowadzenia bezpiecznej ewakuacji w warunkach zadymienia.

Co oznacza Wasza misja: „Nasz sprzęt – Wasze bezpieczeństwo”.

Ponad 65 lat istnienia Przedsiębiorstwa na rynku pozwoliło na uzyskanie wśród uczestników rynku oraz władz i społeczności lokalnej statusu firmy o wysokiej wiarygodności i wysokiej kulturze przedsiębiorczości. Na bazie wysokiej jakości sprzedawanych towarów i niezawodności świadczonych usług oraz wysokiej profesjonalności i fachowości pracowników organizacja SUPON przyjęła właśnie taką misję. **Największą wartością firmy są jej pracownicy**. W organizacji SUPON przeważają pracownicy o wysokich kwalifikacjach, którzy są świadomi, iż to co mają w głowach, jest najcenniejszym towarem. Kieruję zespołem ludzi zaangażowanych w to co robią, działających z pasją. Chciałem im w tym miejscu za to wszystko podziękować. Dziękuję także wszystkim odbiorcom naszych usług, którzy są nieodłącznym ogniwem misji: **Nasz sprzęt - Wasze bezpieczeństwo**.

Dziękuję za rozmowę. ◀

Oficjalnie - szef kuchni, a nieoficjalnie...

Wymagający, punktualny, poukładany, potrafi się wkurzać z klasą. Lubi się rozwijać, kocha gotować. Zachęcamy do przeczytania wywiadu z Tomaszem Soczumskim, szefem kuchni w kieleckiej restauracji Żółty Słoń

- Od zawsze wiedziałeś, że chcesz gotować?

- Nie, ale od najmłodszych lat próbowałem to robić. Jednak rzadko miałem okazję. Przed skończeniem gimnazjum nie byłem w zasadzie jeszcze pewien, czy pójdę na gastronomię, czy informatykę. Finalnie podjąłem jednak decyzję, że zostanę kucharzem. Zaczynałem na sali weselnej, na zmywaku.

- Każdy kucharz musi przejść ścieżkę od zmywaka po szefa kuchni?

- Tak, to bardzo ważne. Przeszedłem każdy etap tej pracy - począwszy rzeczywiście od zmywaka, przez zimne zakąski, cateringi, organizację różnych imprez, logistykę, po restauracje, kolacje degustacyjne. Każdy szczebel mojej kariery był ważny i cenny. Wyciągałem z niego wnioski. Być może dlatego dzisiaj jestem tu, gdzie jestem.

- Praca w kuchni jest ciężka?

- Bardzo ciężka. Gastronomia to trudna branża z tego względu, że pracujemy dwa razy więcej wtedy, kiedy inni odpoczywają - w święta, sylwestra, weekendy, wieczory. I to po kilkanaście godzin dziennie; nie mamy przecież określonych zmian, ani czasu na oddech.

- Jest jakiś typ klienta, którego wyjątkowo się nie lubi?

- Czasem denerwuje to, że niektórzy chcą od razu dostać wszystko. Po 15 minutach patrzą z irytacją na zegarek i wołają

kelnera zdenerwowani, że czekają już nie wiadomo jak długo. Rozumiem: gdyby to była godzina, wtedy naprawdę można się wkurzyć i gość ma prawo do poganiania nas, ale w przypadku kwadransa - niekoniecznie. Kolejny typ klienta, którego nie lubimy to taki, który zje wszystko i dopiero wtedy informuje kelnera, że coś było nie tak. Wówczas nie jestem w stanie zwerifikować jego skargi. Generalnie nie wypada nam klócić się z konsumentem, bo teoretycznie on zawsze ma rację. Ja jednak staram się rozmawiać i jeśli popełniłem błąd, przyjmuję go pokornie, a jeśli nie - wymieniam opinię.

- Pamiętasz swoje pierwsze popisowe danie?

- O ile w ogóle można to nazwać daniem - to tak. To była szarlotka, którą przyrządziłem w domu rodzinnym z przepisu gazety „Naj”. Nikt nie umiał jej zrobić. Próbowala moja siostra i mama. A mnie wyszło.

- Czyli można to nazwać talentem, który z pewnością przyczynił się do tego, że zakwalifikowałeś się do finału krajowego, najbardziej prestiżowego konkursu kulinarnego na świecie - Bocuse d'Or.

- Tak. Przeszedłem już dwa etapy. Trzecim jest finał krajowy, który odbędzie się 9 listopada w Krakowie, podczas jubileuszowych 30. Targów HORECA. Następnie jest etap europejski, zaplanowany na marzec 2024. Podczas niego zostanie wyłonionych sześć drużyn, które wezmą udział w finale w 2025 roku w Lyonie.

- Powiedzmy, że tam trafiasz. Jak to wpłynie na twoją karierę?

- Jestem pewny siebie, ale również - jak sądzę - stosunkowo skromny. Dlatego też póki co myślę wyłącznie o tych najbliższych zmaganiach, w których bierze udział tylko sześciu najlepszych kucharzy z całej Polski. To już dla mnie ogromne wyróżnienie.

- Dbasz o to, żeby w kuchni było zdrowo?

- Dbam o gości, żeby jedli zdrowo, ale niekoniecznie o siebie. Często zapominam o śniadaniu. Rano piję kawę, a kiedy w restauracji jest tłum - zapominam o sobie. Głód dopada mnie, gdy wyjdę z pracy, często po kilku godzinach. Wtedy całą ekipą jedziemy coś przekąsić, czasem do McDonalds albo do KFC. I to też jest fajne. Nie wstydę się tego, że czasem zjem fast fooda. W tym zawodzie, wbrew pozorom, trudno o dobre i regularne odżywianie.

- Dziękuję za rozmowę. ◀

DODATEK

DOM I INWESTYCJE

12 listopada 2023 r.

Co na rynku?

Rynek nieruchomości w Polsce to temat nie tylko na oddzielny artykuł, ale nawet na książkę. Bo choć na każdym kroku widzimy nowe inwestycje, to jednak w naszym kraju wciąż brakuje mieszkań, które nieustannie drożeją

Inflacja na rynku nieruchomości to typowy „neverending story”. Dziś ceny, które widzimy w Kielcach jeszcze kilka lat temu moglibyśmy śmiało nazwać „warszawskimi”.

W KIELCACH

Mieszkanie do remontu na rynku wtórnym dostaniemy za około 5500-5800 złotych za metr kwadratowy. Te po remoncie mogą sięgać nawet siedmiu tysięcy. W nowszym budownictwie musimy liczyć się nawet z kilkunastoma tysiącami złotych. W zależności od miejsca, podobnie jest na rynku pierwotnym. Najtańsze (od siedmiu tysięcy) mieszkania dostaniemy pod Telegrafem, na Herbach, czy na Bocianku. Im bliżej centrum, tym będzie drożej. Jedenaście tysięcy za metr nie robi już dziś wrażenia.

Sytuacja jest bardzo dynamiczna. Część osób, wiedząc, że będzie wchodzić program „Kredy dwa procent”, podjęło decyzję o zakupie nieruchomości, aby wyprzedzić falę związaną z programem. To oni skorzystali z najlepszych ofert mieszkaniowych. Spowodowało to kolejny

przyływ wniosków i umów. Wynikiem tego z kolei był wzrost cen o około dziesięć procent. Popyt nieustannie rośnie, a deweloperzy zacierają ręce.

BAŃKA NIE PĘKNIE

Wiele mówiło się o „bańce” na rynku mieszkaniowym, która niedługo pęknie i ceny staną się bardziej realne. Póki co na to się nie zanosi.

– Rynek nieruchomości jest bardzo ciekawy i niezwykle rozgrzany dzięki kredytowi dwa procent. Popyt wystrześlił w górę, a liczba wniosków kredytowych w banku jest ogromna. Wszystko wskazuje na to, że kredytobiorcy wykorzystali dostępną pulę dopłat – mówi Dariusz Donat, członek zarządu RD Invest.

– W Polsce poprawiają się wskaźniki ekonomiczne. Inflacja jest na poziomie ośmiu procent, jest wysoka, ale szybko i systematycznie spada. Z kolei stopy procentowe ostatnio ustabilizowały się na poziomie 5,75 punktu procentowego. To powoduje, że rynek zaczyna się mocno ożywiać. Jest taki ekonomiczny wskaźnik ważny dla inwestorów i ekonomistów, czyli Global Real Estate Bubble Index. Mówi on o wycenach mieszkań w największych stolicach świata. Powszechnie mówi się o bańce spekulacyjnej na rynku. Wiele osób twierdzi, że może ona niedługo pęknąć, a ceny mieszkań zaczną spadać. Wszystko wskazuje jednak na to, i widać to po wspomnianym wskaźniku, że wycena nieruchomości w naszym kraju jest prawidłowa – dodaje.

Ryzyko inflacyjnej bańki jest największe w takich miastach jak Zurych, Tokio czy Monachium. Jeśli chodzi o Warszawę, to stolica Polski jest jednym z liderów, jeśli chodzi o najniższy wskaźnik.

***

Warto jeszcze spojrzeć na garść statystyk z rynku mieszkań w naszym regionie. Choć we wrześniu odnotowano spadek aż o 43,5 procent oddanych do użytkowania lokali, to jednak wzrosła liczba mieszkań, na które otrzymano pozwolenie na budowę o 9,3 procent.

Dzielą się energią

Setki zadowolonych klientów indywidualnych, firm i samorządów. Tysiące zamontowanych instalacji fotowoltaicznych i pomp ciepła. Dziesiątki wykonanych termomodernizacji, nowoczesne farmy fotowoltaiczne. To podsumowanie dziesięcioletniej działalności kieleckiej firmy **EkoEnergia Polska**

Przewagą firmy EkoEnergia Polska jest duże doświadczenie. Działają na rynku od 2013 roku.

- Przygodę z biznesem zaczęliśmy w kilka osób, firma stopniowo i systematycznie się rozwijała. Z każdym rokiem zatrudnialiśmy coraz więcej osób. Dziś jest to już 65 osobowy zespół. Mieliliśmy dobry plan, który krok po kroku realizowaliśmy - mówi Łukasz Dziedzic.

W pierwszych latach EkoEnergia Polska zajmowała się głównie montażem kolektorów ciepła.

- To był początek. Z czasem rozszerzaliśmy działalność, patrząc na to jak rozwija się rynek, reagując na potrzeby klientów. Ci zadowoleni polecali nas kolejnym osobom, sami też wracali, sięgając po oferowane przez nas nowe produkty - przypomina prezes firmy. Kolejnych produk-

tów w ofercie EkoEnergii Polska z czasem pojawiało się coraz więcej. - Inwestowaliśmy w rozwój firmy, w rozwój naszych pracowników, wybieraliśmy najlepszych kontrahentów, wszystko po to, żeby klienci byli zadowoleni, bo dla nas bardzo ważne jest profesjonalne i kompleksowe podejście do inwestora - podkreśla Łukasz Dziedzic. Dziś firma ma szeroką ofertę, skierowaną zarówno dla klientów indywidualnych, jak i firm a także samorządów. - Wystarczy, że klient chce zainwestować w zieloną energię a my pokażemy mu wszystkie możliwości. Klientom indywidualnym oferujemy: pompy ciepła, fotowoltaikę, magazyny energii, carporty a także ładowarki do samochodów elektrycznych - przypomina Łukasz Dziedzic. Podobne rozwiązania EkoEnergia Polska oferuje również firmom. Klienci EkoEnergii Polska cieszą się, że otrzymują kompleksową usługę. Poczynając od doradztwa, poprzez przygotowanie projektów, montaż a także pomoc w pozyskaniu dofinansowania.

- Dla wielu osób ważne jest, żeby żyć ekologicznie, ale także żeby oszczędzać. Nasze usługi są więc idealnym rozwiązaniem - mówi prezes firmy.

Osoby zainteresowane inwestycją w zieloną energię mogą dzwonić pod numer 41 278 72 75, 500 010 119 lub pisać na adres biuro@ekoenergiapolska.pl

KW 04-11

RADIO eM 107,9 FM

WYGRAJ!

tygodniowy pobyt nad morzem z Radiem eM 107,9 Fm

★ **Śłuchaj Nas od 13 do 16 listopada w godzinach 10:00-12:00 i zbieraj słowa oraz frazy, z których ułożysz hasło!**

★ **Masz już hasło? Wypełnij formularz na emkielce.pl/konkursy i wygraj rodzinny wyjazd nad morze!**

Szczegóły konkursu na naszej stronie internetowej: www.emkielce.pl

Sponsor nagrody

ŁADUJEMY BATERIE Z EKOENERGIĄ

Ociepl swój dom!

W obliczu rosnących kosztów utrzymania domu termomodernizacja staje się nie tylko sposobem na zwiększenie komfortu mieszkania, ale też na generowanie znacznych oszczędności w budżecie domowym

Ocieplenie ścian

Ocieplenie stropów

Wymiana okien

Wymiana drzwi

**GRUPA
ZGODNY**

czyste powietrze
starowy wybór

**OCIEPLIJ SWÓJ DOM
ZA PIENIĄDZE Z FUNDUSZU**

więcej informacji

730 999 869

w zimne miesiące. Po trzecie, zwiększa się wartość nieruchomości, a także jej atrakcyjność na rynku.

Z punktu widzenia budżetu domowego, inwestycja w termomodernizację może wydawać się kosztowna, jednak dzięki współpracy z Grupą Zgodny ze Sztuką można znacznie zmniejszyć nakłady własne. Grupa oferuje różne formy pomocy – od dotacji, przez pożyczki na preferencyjnych warunkach, aż po zwroty części kosztów już zrealizowanej inwestycji. Aby skorzystać z takiego wsparcia należy przedstawić odpowiedni audyt energetyczny, który wykaże potencjalne oszczędności i efektywność planowanych działań.

Warto pamiętać, że programy dofinansowań są ograniczone czasowo i mają swoje budżety, dlatego decyzja o termomodernizacji nie powinna być odkładana na później. Aplikowanie o środki z FOŚiGW to proces, który wymaga zgromadzenia odpowiedniej dokumentacji i często – cierpliwości, ale biorąc pod uwagę korzyści płynące z inwestycji i wsparcie jakie oferuje Zgodny ze Sztuką jest to wysiłek, który niewątpliwie się opłaca.

Podsumowując, termomodernizacja to krok ku bardziej ekonomicznemu i ekologicznemu domowi. Dzięki wsparciu z Grupy i finansowaniu z Funduszu Ochrony Środowiska, możliwe staje się znaczące zmniejszenie wydatków na ogrzewanie i podniesienie standardu życia, nie narażając przy tym domowego budżetu na nadmierne wydatki. To inwestycja w przyszłość, zarówno własną, jak i przyszłych pokoleń, która z każdym rokiem staje się coraz bardziej niezbędna.

W tym kontekście, współpraca z Grupą Zgodny ze Sztuką oraz dofinansowania z Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (FOŚiGW) jawią się jako atrakcyjna szansa na przeprowadzenie tak potrzebnych inwestycji, bez konieczności obciążania własnej kieszeni.

Termomodernizacja, czyli kompleksowe działania mające na celu zwiększenie efektywności energetycznej budynków, może obejmować: wymianę okien i drzwi na bardziej szczelne, docieplenie ścian, dachu oraz podłogi, a także modernizację lub wymianę systemu ogrzewania. Korzyści płynące z tych działań są wielowymiarowe. Po pierwsze, zmniejsza się zapotrzebowanie na energię, co przekłada się na niższe rachunki za ogrzewanie. Po drugie, poprawia się komfort termiczny wewnątrz, co jest szczególnie odczuwalne

Ekologiczne ciepło na zimę!

Firma Defro już od 50 lat oferuje swoim klientom najbardziej nowoczesne i ekologiczne urządzenia grzewcze. Dzięki dotacjom wymiana pieca jest znacznie tańsza, a profesjonalne doradztwo sprawia, że każdy może wybrać urządzenie skrojone na miarę swoich potrzeb.

Ogrzewanie domu zimą to sprawa istotna dla każdego z nas. Do najczęściej wybieranych urządzeń należą pompy ciepła i kotły na pellet.

- W Defro mamy szeroki wybór urządzeń, wszystkie z certyfikatami, które pozwalają otrzymać dofinansowanie w ramach

programu „Czyste powietrze”, a w przypadku pomp – także z „Mojego prądu”. Nasze kotły pelletowe mają gwarancję obniżonej emisji poniżej 20 miligramów, co oznacza że dopłata jest jeszcze większa – wyjaśnia Adam Jęczmiński, dyrektor marketingu w Defro.

Firma jakiś czas temu uruchomiła jednostkę Defro Energy. Pracują w niej specjaliści w zakresie OZE, którzy załatwiają wszelkie formalności związane z dotacją. A ta wynosić nawet do stu procent wartości inwestycji.

- Jeśli chodzi o pompę ciepła, najwyższe dofinansowanie to 35 200 złotych. Natomiast w przypadku modernizacji kotłowni wraz z pompą – 56 600, co stanowi pełną wartość inwestycji. W przypadku kotła na pellet – 20 400 złotych dopłaty, a za kocioł na pellet z instalacją – 40 800 złotych. Możliwości są ogromne – podkreśla Jęczmiński.

Jak przypomina, w naszym regionie wymiana przestarzałych kotłów jest obowiązkiem.

- Służymy państwu profesjonalnym i fachowym doradztwem. Nasz specjalista wskaże jakie źródło ciepła sprawdzi się najlepiej i realnie obniży rachunki za ogrzewanie – dodaje.

Warto dodać, że Defro to rodzinna firma z tradycjami, która w tym roku świętuje jubileusz 50-lecia. ◀

Kontakt: www.defroenergy.pl, tel: 501 927 332

KW 19-10

Firma sprzątająca. Jak czysto!

Jak czysto! to rodzinna firma zajmująca się profesjonalnym sprzątaniami. Jak czysto! na rynku świętokrzyskim prężnie działa od 5 lat, a ich działania obejmują kompleksowe usługi sprzątające. Ich zakresem głównie objęte jest: sprzątanie powierzchni biurowych, sprzątanie wspólnot mieszkaniowych, doczyszczanie posadzek, sprzątanie pobudowane, sprzątanie hal produkcyjnych i magazynów oraz odśnieżanie chodników i parkingów.

Wszystkie zadania są wykonywane przez firmę w sposób rzetelny i profesjonalny. Jako profesjonalna firma sprzątająca właściciele wiedzą, że gruntownie przeszkolony, doświadczony personel to podstawa działalności i jeden z największych jej atutów. Dlatego wszyscy pracownicy przechodzą serię szkoleń w zakresie metod i technologii sprzątania, stosowania odpowiednich środków chemicznych oraz obsługi maszyn i urządzeń.

Do każdego z obsługiwanych obiektów zawsze przypisana jest osoba pełniąca funkcję koordynatora. Sprawuje ona pieczę nad całym procesem sprzątania oraz jest odpowiedzialna za prawidłowy przebieg prac i dostępność odpowiedniego sprzętu czy środków. Koordynator odpowiada również za komunikację z administracją lub zarządcą obiektu.

Przy wykonywaniu usługi firma gwarantuje zastosowanie odpowiedniej technologii oraz procedur, wszystko w oparciu o wytyczne zgodne z wymogami określonymi przez zleceńdawcę.

Zbliżamy się do sezonu zimowego, firma oprócz standardowych zakresów sprzątania, oferuje również usługę odśnieżania. Z pewnością zobaczycie Państwo na drogach nietypowy, specjalistyczny samochód przeznaczony do odśnieżania. Jak czysto!

Zapraszamy do kontaktu:
www.jak-czysto.pl, tel. 608 057 925

KW 08-11

I do kosza...

Wędliny, pieczywo i owoce – te artykuły, których kupiliśmy w nadmiarze, najczęściej wyrzucamy. Bo niestety, nadal marnujemy mnóstwo żywności. Ale na szczęście jest lepiej niż przed laty

Z obserwacji specjalistów wynika, że najwięcej jedzenia trafia do naszych koszy w po świętach. Właśnie na święta gotujemy o wiele za dużo, robimy niepotrzebne zapasy i w efekcie część pożywienia trafia do śmieci.

PRAWIE PIĘĆ MILIONÓW...

Federacja Polskich Banków Żywności opublikowała 16 października najnowszy raport dotyczący marnowania jedzenia. Wynika z niego, że jednym z artykułów, które najczęściej trafiają do śmieci w gospodarstwach domowych jest wspomniane już pieczywo.

- Tak wskazało 52 procent ankietowanych. Następnie są owoce, warzywa, wędliny oraz nabiał. Z danych wynika, że w ciągu roku do polskich koszy trafiło w sumie 4,8 miliona ton żywności. Przegapiamy terminy ważności produktów i robimy za duże zakupy. To podstawowe powody – wyjaśnia Anna Mazur z Kieleckiego Banku Żywności.

Choć blisko pięć milionów ton zmarnowanego jedzenia to ogromna ilość, okazuje się że i tak jest znacznie lepiej niż jeszcze kilka lat temu. Do 2020 roku szacunki wskazywały na... nawet dziewięć milionów ton rocznie!

- Nie brakuje akcji społecznych, które zwiększają świadomość w tym zakresie. Uczymy się także kreatywności w przygotowywaniu posiłków, tak by jedzenie efektywnie wykorzystać. Myślę, że nie bez znaczenia są względy ekonomiczne: dziś patrzymy na zakupy nieco bardziej racjonalnie, żywność podrożała, więc jej ceny nie są bez znaczenia – wskazuje Anna Mazur.

Jak wynika z raportu banków żywności, aż 76 procent osób przyznało, że ten ostatni powód sprawił, iż w ich domach marnuje się mniej pożywienia. Z kolei 60 procent wskazało, że zredukowało swoje listy zakupów, 56 procent poszukuje promocji, a 51 procent wybiera tańsze odpowiedniki produktów. Postanowiliśmy spytać kielczan o to, jakie są powody marnowania żywności w ich domach.

- Najczęściej wyrzucam pieczywo, które zostało kupione w sieciówkach, a nie w piekarniach. A to dlatego, że bułki czy chleb stamtąd bardzo szybko czerstwieją. Myślę, że zbyt często łapię się na promocje i kupuję za dużo – mówi Bartek. Jak dodaje Alicja, problemem jest także chodzenie na zakupy „na głodnego”: - Wtedy zawsze robię zdecydowanie większe sprawunki, a do koszyka trafiają nie do końca potrzebne arty-

kuły. Złym doradcą jest też pospiech – lepiej zrobić konkretną listę i się jej trzymać – zauważa.

A MOŻNA LEPIEJ!

Trzymanie się kilku zasad, a także popuszczenie wodzy fantazji w kuchni może znacząco zmniejszyć skalę marnowania jedzenia – zapewnia Anna Mazur.

- Wyobraźmy sobie, że jeśli przygotowalibyśmy obiady z jedzenia, które co roku trafia do kosza, każdy Polak miałby

zapewniony posiłek przez 320 dni. Kiedy tak popatrzymy na ten problem, skala robi naprawdę wrażenie – mówi.

A jak się okazuje, naprawdę nie trzeba wiele, by znaleźć remedium na marnotrawstwo. Z obiadowych resztek można na przykład przygotować zapiekankę i ją zamrozić. Z ziemniaków, których nie zjedliśmy – kluski śląskie. Wystarczy trochę wysiłku!

- Można też podglądać kuchnię innych krajów. Ze wspomnianych już ziemniaków zrobimy gnocchi. Chleb, który nie jest świeży warto wykorzystać do tostów francuskich – to nic innego jak pieczywo maczane w jajku i smażone na patelni. Taka nazwa dodatkowo pomoże, gdy mamy w domu niejadka – radzi Mazur.

Kolejnym sposobem na zmniejszenie ilości wyrzucanego jedzenia jest układanie go w lodówce pod kątem przydatności do spożycia. Te produkty, które mogą dłużej poleżeć, wkładamy głębiej, te które trzeba szybko zjeść – z przodu. Warto poznać też tajniki wekowania, które pozwala dłużej cieszyć się smacznymi posiłkami. ◀

Śpij spokojniej i ciesz się ko

Częste awarie, zimna woda, cofający się z przewodów kominowych tlenek węgla, głośnie i nawracające alarmy czujników czadu, ciągłe naprawy mimo regularnych przeglądów – z tym zmagają się mieszkańcy Kielc, którzy ogrzewają wodę piecykami gazowymi. Można temu zaradzić i cieszyć się komfortem korzystania z ciepłej wody ogrzewanej ciepłem sieciowym

Jak ciepła woda dociera do naszych mieszkań?

W nowo powstających blokach i budynkach usługowych standardem jest podłączenie tych obiektów do miejskiej sieci ciepłowniczej. Wówczas ciepło sieciowe produkowane w Elek-

trociepłowni w Kielcach, należącej do PGE Energia Ciepła S.A., wykorzystywane jest zarówno do celów grzewczych jak i ogrzania ciepłej wody użytkowej. Starsze budynki, które również korzystają z centralnego ogrzewania nadal są jednak wyposażone w piecyki gazowe. Sposób podgrzewania ciepłej wody użytkowej można zmienić przystępując do programu „Ciepła Woda Użytkowa, czyli ciepła woda bez piecyka”.

Zalety przystąpienia do programu „Ciepła Woda Użytkowa, czyli ciepła woda bez piecyka”.

Zastąpienie piecyka gazowego Ciepłą Wodą Użytkową ogrzewaną ciepłem sieciowym niesie ze sobą wiele korzyści dla mieszkańców.

BEZPIECZEŃSTWO

W mieszkaniach, w których do przygotowania ciepłej wody wykorzystuje się piecyki gazowe konieczne jest zapewnienie odpowiedniej cyrkulacji powietrza. Dążąc do poprawy efektywności energetycznej oraz komfortu domowników w większości lokali stare okna wymieniono na bardziej szczelne. Pominięto jednak montaż nawiewników okiennych. Dodatkowo część mieszkańców, aby poprawić komfort cieplny w swoich mieszkaniach decyduje się na zasłonięcie kratki wentylacyjnych, co jest dużym błędem. Brak prawidłowego ciągu kominowego

Komfortem w swoim mieszkaniu

powoduje, że produkty spalania pozostają w mieszkaniach, w tym tlenek węgla, zwany również czadem. Gaz ten jest „cichym zabójcą”, gdyż jest niewyczuwalny i niewidzialny. Jego niewielka ilość w powietrzu może doprowadzić do zatrucia i to w stosunkowo krótkim czasie. W momencie gdy domownicy zauważają u siebie pierwsze objawy podtrucia może już być za późno, aby ratować życie i zdrowie mieszkańców. Zagrożenie to można wyeliminować wykorzystując ciepło sieciowe do centralnego przygotowania ciepłej wody użytkowej.

OSZCZĘDNOŚĆ

Piecyki gazowe często się psują i nie chcą się zapalić lub gasną, co wiąże się z koniecznością ich naprawy, a nawet wymiany. Urządzenia te wymagają również okresowych przeglądów i serwisów. Znalezienie odpowiedniego fachowca to także często niemały i kosztowny problem. Okresowych, odpłatnych przeglądów wymagają także ciągi spalinowe. Również porównanie kosztów podgrzewania wody gazem, energią elektryczną i ciepłem sieciowym wskazuje, że Centralna Woda Użytkowa (CWU) jest korzystnym rozwiązaniem dla domowego budżetu. Ponadto jak wskazują dostępne analizy rynkowe, mieszkania korzystające z ciepłej wody dostarczanej siecią ciepłowniczą, mają większą wartość i cieszą się większym zainteresowaniem potencjalnych klientów niż te wykorzystujące podgrzewacze gazowe czy elektryczne.

KOMFORT

Woda podgrzewana ciepłem sieciowym to wygodniejsze rozwiązanie dla domowników niż podgrzewacze gazowe czy elektryczne. W przypadku ich likwidacji nie trzeba się martwić o problemy techniczne i koszty związane z wykonywaniem przeglądów i usług serwisowych. Za budowę i wyposażenie oraz konserwację węzła ciepłego, który podgrzeje wodę do odpowiedniej temperatury odpowiada Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Kielcach. Użytkowane do tej pory

podgrzewacze, zostają zdemontowane, a mieszkańcy zyskują niezabudowaną, wolną od urządzeń i instalacji przestrzeń w łazience, którą można dowolnie zaaranżować. W lokalach wykorzystujących system CWU, domownicy mogą równocześnie czerpać ciepłą wodę z dowolnej ilości punktów poboru. Dodatkowo budynki te można wyposażyć w instalację cyrkulacji wody, która umożliwi wzięcie gorącej kąpieli bez oczekiwania, aż z rur spłynie zimna woda, co w przypadku piecyków jest niemożliwe. Demontaż piecyka gazowego wiąże się również z usunięciem czujnika czadu, który w przypadku zbyt wysokiego stężenia tlenu węgla ostrzega o zagrożeniu. Dźwięk sygnału alarmowego jest głośny, tak aby usłyszał go każdy domownik i dlatego bywa uciążliwy zarówno dla mieszkańców tego lokalu jak i sąsiednich.

EKOLOGIA

Korzystanie z centralnej wody użytkowej to również wymierne korzyści dla środowiska. Źródła wytwórcze kieleckiej elektrociepłowni spełniają najwyższe standardy ochrony środowiska. Korzystając ciepła z miejskiej sieci ciepłowniczej ogranicza się emisję CO₂ do atmosfery, a tym samym poprawia się jakość powietrza w mieście, co ma także wpływ na zdrowie mieszkańców.

NIEZAWODNOŚĆ

Produkcja ciepła na potrzeby centralnego ogrzewania oraz ciepłej wody użytkowej prowadzona jest pod stałym nadzorem wykwalifikowanej kadry Elektrociepłowni w Kielcach, nieprzerwanie przez całą dobę, 7 dni w tygodniu, przez okrągły rok. Dzięki planowaniu i przeprowadzaniu remontów oraz modernizacji jednostek wytwórczych, a także realizowanym inwestycjom zapewniana jest bezawaryjna ciągłość produkcji, gwarantującą bezpieczeństwo ciepłe mieszkańcom Kielc. Również sieć ciepłownicza jest stale modernizowana, a jej praca jest ciągle monitorowana, tak aby w przypadku wystąpienia jakichkolwiek zakłóceń usunąć problem.

Czas na zmianę! Wybierz wodę podgrzewaną ciepłem sieciowym.

Chęć przystąpienia do programu „Ciepła woda użytkowa, czyli ciepła woda bez piecyka” zgłoś u zarządcy lub administracji budynku, w którym mieszkasz. Więcej informacji na <https://pgeenergiasciepla.pl/strefa-klenta>

Popraw komfort swojego życia

Podgrzej wodę ciepłem sieciowym.
Dołącz do programu „Ciepła woda użytkowa,
czyli ciepła woda bez piecyka”.

Energia Ciepła S.A.

Kto z Nim pójdzie?

autor: Łukasz Czerwiak

Jak co roku młodzież z naszego regionu organizuje dla swoich rówieśników diecezjalne obchody Światowego Dnia Młodzieży. W tym roku ich punktem będzie także „Małe Uwielbienie”

Tradycyjnie w wigilię Uroczystości Chrystusa Króla, czyli dzień przed ostatnią niedzielą roku liturgicznego, odbywają się diecezjalne obchody Światowego Dnia Młodzieży. Hasłem tegorocznego zgromadzenia jest fragment Listu św. Pawła do Rzymian „Radując się w nadziei” (Rz 12,12).

WSPÓLNOTA NA POZIOMIE LOKALNYM

Wydarzenie organizuje Duszpasterstwo Młodzieży i Centrum ŚDM Diecezji Kieleckiej. – Spotkanie wyrosło ze Światowych Dni Młodzieży, które odbywają się co kilka lat i zrzeszają młode osoby z każdego zakątka świata. Dlatego młodzież z całej diecezji przyjeżdża do Kielc, aby właśnie na lokalnym poziomie doświadczyć wspólnoty – tłumaczy ksiądz Marcin Boryń, duszpasterz wspólnot.

Wśród organizatorów są osoby, które w tym roku wzięły udział w ŚDM w Lizbonie. – Pomagam w organizacji tego dnia, ponieważ chcę, żeby każdy kto weźmie w nich udział, mógł poczuć chociaż cząstkę tego, czym są Światowe Dni Młodzieży. Spotkanie z ludźmi z całego świata było niesamowitym doświadczeniem różnorodności, bogactwa i piękna Kościoła. Chciałabym, abyśmy spędzili ten czas razem i zobaczyli żywy, młody Kościół. Przeżyjmy cudowne chwile, wspólnie się modląc i uwielbiając Boga – mówi Julia Dybko, z Centrum ŚDM.

RADOSNY DZIEŃ

Tegoroczne obchody rozpoczną się w... kinie „Moskwa”. – Czekamy na naszych gości w górnym holu od godziny 11:30, a w samo południe rozpoczniemy projekcję. Na razie nie zdradzamy tytułu filmu, ale mamy propozycję, w której każdy będzie mógł odnaleźć siebie. Po seansie wyruszymy w teren i tam każdy będzie miał iście filmowe zadanie. Po posiłku, kolejnym punktem będzie flash mob, bo przecież nie może zabraknąć tańców – dodaje Dybko.

Następnie młodzież przejdzie do kieleckiej katedry, gdzie o 17 świadectwem wiary podzieli się Jan Paciorkowski. Centralny punkt wydarzenia to „Najpiękniejsze Źródło Radości” – Eucharystia, której przewodniczyć będzie biskup Jan Piotrowski. Z kolei homilię wygłosi o. Michał Legan. Wszystko zakończy uwielbienie, które muzycznie poprowadzi zespół To ON. Początek o godzinie 19, uczestniczyć w nim mogą nie tylko osoby zaangażowane w ŚDM.

UWIELBIENIE MOC

Tak jak w minionym roku, ostatni punkt dnia będzie także kolejnym wydarzeniem przygotowującym do tegorocznego, już XII Uwielbienia w Centrum Miasta. Odbędzie się ono wyjątkowo przed Uroczystością Bożego Ciała – 25 maja 2024 roku.

– Te „Małe Uwielbienia” to dla nas świetne przygotowanie do centralnego spotkania. Przede wszystkim możemy „omodlić” to dzieło, ale także odwiedzić różne zakątki naszej diecezji. Niejednokrotnie widzimy, że modlitwa, którą muzycznie prowadzi zespół To ON jest dla wielu nowym doświadczeniem wiary – wyjaśnia Tomasz Radek, ze Stowarzyszenia Dwa Przymierza.

Oprócz włączenia się w diecezjalne obchody ŚDM, stowarzyszenie oraz zespół To ON modlić się będą również w: 2 XII w Wiślicy, 20 I 2024 r. w Kielcach (parafia św. Jadwigi), 10 II w Chęcinach, 16 III w Miechowie oraz 20 IV w Cierchach. Małe uwielbienia odbywają się w tym roku pod hasłem „Kto idzie za mną?”.

***

Zapisy prowadzone są poprzez formularz na stronie: <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSee9mlOr5dMpTTCij-s4Mnh6i6sV6lonPQeIiSIYpjCCUpbNbg/viewform>. Link można znaleźć w mediach społecznościowych duszpasterstwa. ◀

Ku listopadowej refleksji

ZDANIEM SENATORA

KRZYSZTOF MAREK SŁOŃ
Senator RP, PiS

Dziś, zamiast felietonu, proponuję chwilę refleksji nad wybranymi przez mnie cytatami Ojców Niepodległości naszej Ojczyzny:

Ignacy Daszyński

„Wolność to stan umysłu, a nie tylko brak kagańca na rękach”.

„Wolność to nie tylko prawo, ale również obowiązek”.

Roman Dmowski

„Obowiązki względem ojczyzny, to nie tylko obowiązki względem Polaków dzisiejszych, ale także względem pokoleń minionych i tych co po nas przyjdą”.

„Jesteśmy różni, pochodzimy z różnych stron Polski, mamy różne zainteresowania, ale łączy nas jeden cel. Cel ten to Ojczyzna, dla której chcemy żyć i pracować”.

Wojciech Korfanty

„Gdy tak walczyłem o przyłączenie b. zaboru pruskiego do niepodległej Polski, ci, którzy mnie dziś usiłują zdeptać i zmarnować moralnie i materialnie, przybywali do Berlina zapewniać rząd niemiecki, że wyrzekają się Górnego Śląska, Poznańskiego i Pomorza”.

Ignacy Jan Paderewski

„Polacy, nie dajcie się niszczyć, trwać musicie i zwyciężać”.

„Kultura to nie ozdoba, ale fundament narodu”.

„Niech każdy Polak stanie się ambasadorem Polski, gdziekolwiek jest”.

Józef Piłsudski

„Zawsze staję po stronie Polski, niezależnie od tego, kto ją rządzi”.

„Nie ma wolnej Polski bez silnej armii”.

„Nie pozwolimy, by nasze dzieje były pisane przez innych”.

„Naród, który nie szanuje swej przeszłości, nie zasługuje na szacunek teraźniejszości i nie ma prawa do przyszłości”.

„Ja nikomu prawie nie wierzę, a coś dopiero Niemcom”.

„Bezsensownym jest wdawanie się Polski zbyt skwapliwie w stosunki zagraniczne zachodnie dlatego, ponieważ tam nic innego nie może nas czekać, jak tylko włożenie Zachodowi w du...”.

Wincenty Witos

„Niech zawsze będzie w Polsce wiele partii, ale niech każda z nich ma przed oczami dobro narodu”.

„Niech nasza polityka będzie polityką rozwoju, a nie stagnacji”.

„Niech nasza siła tkwi w naszej solidarności”.

„Niech zawsze będziemy dumni z naszej polskości i dumnie ją pielęgnujemy”. ◀

Unia Europejska przerzuca problem na kraje członkowskie

Rozmowa z posłem Mariuszem Goskiem z Suwerennej Polski.

- Komisja Prawna Parlamentu Europejskiego rekomendowała zniesienie immunitetu m.in. europosłowi Patrykowi Jakiemu. Dlaczego?

- Doszło do polubienia publikacji dotyczącej migrantów i całej sytuacji związanej z migracją. Wyraził swoją opinię, która jest twarda i jednoznaczna w całym obozie Suwerennej Polski. Wiemy, kto nawarzył tego piwa. Próbuje się przerzucać ten problem na inne kraje członkowskie z użyciem narzędzi uderzających finansowo. Wszyscy mamy prawo do wyrażania swoich opinii i poglądów. Wniosek dotyczący Patryka Jakiego będzie rozstrzygany na posiedzeniu plenarnym Parlamentu Europejskiego. Wszystko na to wskazuje, że unijni politycy go niestety poprą.

- Za nami wybory i pierwsze decyzje, jak chociażby powierzenie przez prezydenta Andrzeja Dudę premierowi Mateuszowi Morawieckiemu misji tworzenia nowego rządu. Jaka przyszłość nas czeka?

- To prerogatywa prezydenta, a ten, zgodnie z obyczajem, powierzył mi się temu ugrupowaniu, które wygrało wybory. Prawo

Mariusz Gosek
Posel na Sejm RP

Biuro poselskie, ul. Warszawska 29/3, Kielce; tel. +48 538 433 823

i Sprawiedliwość zwyciężyło i nie można tego faktu podważyć. Prezydent odbył rozmowy ze wszystkimi siłami sejmowymi i podjął decyzję. Teraz przed panem premierem Mateuszem Morawieckim próba zbudowania rządu, dla którego istniałaby szansa uzyskania sejmowej większości.

- Dziękuję za rozmowę.

Obozy Wojskowe Internowania

po wprowadzeniu w Polsce stanu wojennego

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ
Delegatura w Kielcach

Jednym ze sposobów represjonowania mężczyzn w okresie tzw. Polski Ludowej były powołania do wojska. Już kilka lat po zakończeniu II wojny światowej zdarzały się takie przypadki. Od 1959 r. do specjalnych jednostek wojskowych kierowano kleryków. Po społecznych protestach Marca '68 r. czy Grudnia '70 komunistyczne władze również sięgnęły po tę formę szykanowania „niepokornych” obywateli.

dr Marzena Grosicka

Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach

Po wprowadzeniu stanu wojennego 13 grudnia 1981 r. tzw. „inteligentna forma internowania”, stała się kolejnym elementem represji. Powołania na trzymiesięczne „szkolenia” do wojska dostali jesienią 1982 r. działacze opozycji, przede wszystkim zawieszanej „Solidarności”, których uznano za najbardziej aktywnych i „niebezpiecznych”. Represje tego typu dotknęły również niektórych członków organizacji młodzieżowych m.in. Niezależnego Zrzeszenia Studentów, którzy z kolei otrzymali powołania do odbycia dwuletniej zasadniczej służby wojskowej. Głównym celem tych działań było osłabienie opozycji przed ogólnopolskim protestem przeciwko delegalizacji NSZZ „Solidarność”, zapowiadany na 10 listopada 1982 r. przez podziemną Tymczasową Komisję Koordynacyjną.

Wojskowe Obozy Internowani, funkcjonujące w źródłach również jako Wojskowe Obozy Specjalne, czy też „kompanie polowe” utworzone zostały 5 listopada 1982 r. w trzynastu jednostkach polskiego

wojska. Dla rezerwistów przeznaczono ośrodki w Brzegu, Budowie, Chełmnie, Czarnem, Czerwonym Borze, Głogowie, Gorzowie Wielkopolskim, Rawiczu, Trzebiatowie i Unieściu, zaś dla poborowych w Chełmie, Jarosławiu i Węgorzewie.

POWOŁYWANIE OPOZYCJONISTÓW DO WOJSKA

Według aktualnego stanu badań od 5 listopada 1982 r. do końca października 1983 r., przez dłuższy bądź krótszy okres przebywało w nich łącznie 1711 osób z różnych części Polski.

Osoby te były wyznaczane przez Wojskową Służbę Wewnętrzną w ścisłej współpracy ze Służbą Bezpieczeństwa. Zgodnie z szyfrogramem dyrektora Departamentu V MSW w całym kraju nakazano „wytypować osoby rekrutujące się głównie z dużych, zagrożonych zakładów pracy, podejrzane o inspirowanie i organizowanie ostatnich strajków i zajęć ulicznych, negatywne występowanie przeciwko tworzeniu nowych związków zawodowych, czynną wrogą działalność (np. druk, kolportaż, łącznikowanie), a nienadające się z różnych powodów do internowania lub zatrzymania”.

W Zarządzeniu Szefa Sztabu Generalnego WP z 26 października 1982 r. doprecyzowano, że powołaniu do służby wojskowej podlegają poborowi i żołnierze rezerwy, którzy są zdolni do służby wojskowej, czyli posiadają kategorię zdrowia „A”, niezależnie od wykształcenia. Dalej informowano, że przy typowaniu rezerwistów należy przestrzegać kilku zasad, min. nie powoływać oficerów, chorążych i podchorążych rezerwy, a z zakładów objętych patronatem powołać wszystkich podoficerów i szeregowych rezerwy zarówno wyszkolonych jak i niewyszkolonych. Z pozostałych zakładów i instytucji należało powołać około 50% podoficerów i szeregowych rezerwy. Z tej grupy wyłączone zostały jednak osoby, które były zatrudnione w PGR oraz w prywatnych warsztatach rzemieślniczych a ponadto te, które nie były pracownikami. Nakazano, aby nie powoływać studentów wyższych uczelni cywilnych, oraz osób powyżej 35 roku życia. Podkreślono, że należy „do organizacji pododdziałów i ich szkolenia

Książeczka Wojskowa Jana Gwizdaka z adnotacją potwierdzającą pobyt w Jednostce Wojskowej nr 1013 Budowa, w okresie 5 XI 1982 – 3 II 1983 r. Zbiory Jana Gwizdaka.

(również w odniesieniu do poborowych) wykorzystać szczególnie dobraną kadrę posiadającą doświadczenie w dowodzeniu i wychowaniu żołnierzy”.

WYTYPOWANI MIESZKAŃCY REGIONU ŚWIĘTO-KRZYSKIEGO

Sporządzony w Kielcach 26 października 1982 r. tajny „Wykaz osób przewidzianych do powołania do służby wojskowej” obejmuje łącznie 93 nazwiska. Przy każdym z nich podano krótkie uzasadnienie – najczęściej opis prowadzonej w tym okresie działalności opozycyjnej. Ostatecznie z listy wykluczono szereg osób, m.in. tych, które przebywały w tym czasie w szpitalach czy sanatoriach, lub miały przyznaną kategorię wojskową „E” (trwale i całkowicie niezdolny do służby) albo posiadały stopień oficerski. Ręczne dopiski na dokumencie świadczą o tym, iż powołano 58 (67) osób. Po analizie i konfrontacji dostępnych materiałów źródłowych udało się ustalić nazwiska 65 mężczyzn (61 rezerwistów i 4 poborowych) z terenu Kielecczyny, którzy jesienią 1982 r. otrzymali wezwania do WOI. Największa liczba powołanych rezerwistów z tego terenu trafiła do Czerwonego Boru, (Jednostka Wojskowa nr 3466). Była to grupa 32 osób. Po 14 rezerwistów zostało wysłanych do Budowa – JW nr 1013 i miejscowości Czarnem – JW 2198. Jedną osobę skierowano natomiast do JW 1649 w Gorzowie Wielkopolskim. Czterech młodych opozycjonistów z regionu świętokrzyskiego, którzy zostali powołani do odbycia zasadniczej służby wojskowej skierowano do Jednostki Wojskowej nr 1991 w Chełmie.

Do obozów wojskowych trafiła największa grupa mężczyzn, którzy mieszkali w Kielcach – 28 osób, następnie po 9 osób ze Starachowic i Skarżyska-Kamiennej, 8 osób z Ostrowca Świętokrzyskiego, 4 z Końskich i 3 z Suchedniowa. Dostępna dokumentacja umożliwia wskazanie iż do WOI trafili pracownicy takich zakładów jak PŁT „Iskra” w Kielcach i FSC w Starachowicach – po 9 osób, następnie Huta im. M. Nowotki w Ostrowcu Świętokrzyskim – 8 osób, Zakłady Metalowe „Mesko” w Skarżysku-Kamiennej – 7, MPK w Kielcach – 5 osób, ZUCHiAP „Chemar”, FSS Polmo-SHL w Kielcach i Fabryka Urządzeń Transportowych w Suchedniowie po 3 osoby, z Fabryki Wyróbów Odpylających i Wentylacyjnych „Kowent” w Końskich 2 osoby. Ponadto do wojskowych obozów skierowano po jednym pracowniku z kilku mniejszych zakładów, spółdzielni i instytucji mieszczących się w Kielcach, Końskich, oraz Skarżysku-Kamiennej. W związku z brakiem danych w materiałach źródłowych nie udało się ustalić miejsca zamieszkania i miejsca pracy kilku mężczyzn powołanych do Wojskowych Obozów Internowania.

RÓŻNE FORMY SZYKAN

Warto wspomnieć, że część opozycjonistów w okresie stanu wojennego doświadczyło kilku różnych form represji. Jeden z mężczyzn oskarżonych o kolportaż podziemnej prasy, przed zakończeniem sprawy został skierowany do WOI. Zdarzało się również, że osoby wcześniej internowane, jesienią 1982 r. zostały powołane na „ćwiczenia” wojskowe.

Składane po latach relacje świadczą o tym, że w Wojskowych Obozach Internowania panowały bardzo złe warunki. Najwięcej osób z Kielecczyny trafiło do Jednostki Wojskowej w Czerwonym Borze, gdzie podobnie jak w Chełmie było najgorzej. Pomimo niskich temperatur powołani na „ćwiczenia” mężczyźni musieli przebywać w niedogrzanych wagonach kolejowych. Mieli do dyspozycji urządzone w barakach prymitywną stołówkę i łaźnię z zimną wodą. Do codziennej

Pamiątki z Wojskowego Obozu Internowania w Budowie. Fotografie w zbiorach Jana Gwizdaka.

higieny służyła im umieszczona na zewnątrz rynna z zamarzającą w kranie wodą. W obozach w Budowie, Czarnem oraz Głogowie przybyłym mężczyznom golono włosy. Na ogół przez pierwsze tygodnie rezerwiści byli odcięci od kontaktu z rodzinami i światem zewnętrznym. Poddawano ich przesłuchaniom, rewizjom i innym szykanom. W Budowie przez cały okres pobytu obowiązywał zakaz odwiedzin bliskich i otrzymywania korespondencji. Rezerwiści byli też zmuszani do ciężkiej fizycznej pracy, która niejednokrotnie nie miała żadnego sensu i w odczuciu osób ją wykonujących poniżała ich. Było to np. kopanie i zasypywanie dołów, przrzucanie śniegu itp. W WOI nasilono indoktrynację polityczną, prowadzoną przez wojskowy aparat polityczno-wychowawczy. Rezerwistów nakłaniano do współpracy ze służbami wojskowymi. Prowadzono intensywne działania mające na celu pozyskanie osobowych źródeł informacji spośród wcielonych i nawiązanie kontaktu z źródłami informacji, które uprzednio współpracowały z SB.

Jeden z rezerwistów z Kielecczyny najpierw internowany a następnie jesienią 1982 r. skierowany do WOI w Czarnem po latach wspominał, że prowadzono z nim rozmowy polityczne. Na temat jednego z oficerów mówił: „wypytywał mnie o poglądy polityczne, pisał raporty z tych rozmów ze mną. Na jednym z apeli porannych (...) powiedział przy wszystkich kolegach, oskarżył mnie o to, że ja tu przyszedłem z »Solidarności«, aby przeciągnąć kadrę oficerską na stronę »Solidarności« (...) kazał mi robić biegi w pełnym umundurowaniu, z plecakiem po godzinie 22.00, a jak się nie wyrobiłem w wyznaczonym czasie, to dodatkowo za karę musiałem sprzątać dyżurkę oficera przy bramie”.

Wojskowe Obozy Internowania stanowiły bardzo dotkliwą formę represji okresu stanu wojennego. Wpisywały się one w szeroką gamę szykan zastosowanych przez komunistyczne władze wobec polskiego społeczeństwa. ◀

OSTROBRAMSKI KONCERT ORGANOWY

**WSPOMNIENIE NAJŚWIĘTSZEJ
MARYI PANNY OSTROBRAMSKIEJ
MATKI MIŁOSIĘDZIA PATRONKI PARAFII
ŚW. JADWIGI KRÓLOWEJ**

16 Listopada 2023 r. (czwartek)

– godz. 19.00

Kościół św. Jadwigi Królowej w Kielcach

W programie usłyszymy:

G.F. Haendel - Suita D-dur;

J. S. Bach - Toccata i fuga d-moll;

- „Jesus bleibet meine Freude” z kantaty 147;
- Fuga Magnificat;

F.Schubert - „Ave Maria”;

J. N. Lemmens - Fanfara D-dur;

F. Chopin - Preludium As-dur;

M. Surzyński - Capriccio fis-moll;

Charpentier - Preludium do „Te Deum”

ORGANY
MARCIN ARMAŃSKI

TRĄBKA
WOJCIECH KUBIAK

ZAPRASZAMY
wstęp wolny

KW 05-11

UWAGA, WODA ZIMĄ ZAMARZA

We wrześniu mieliśmy przedłużone lato, a w październiku przyszła prawie zima. Co z tego wynika dla wodociągów i dla nas wszystkich, korzystających z wody w kranie?

Henryk Milcarz, prezes Wodociągów Kieleckich: - Rzeczywiście, mamy ocieplający się klimat, ale jednak mroźna zima może przyjść i trzeba się do niej przygotować. Woda nie lubi mrozu, zamienia się wtedy w lód, a z kolei lodu nie lubią urządzenia wodociągowe. Zaczniemy od wodomierzy. Wszyscy właściciele czy zarządcy budynków powinni jesienią sprawdzić, czy pomieszczenie, gdzie jest wodomierz, jest uszczelnione, a szyby do garażu czy piwnicy są całe, okna i drzwi podomykane. Wodomierze, które mogą się znaleźć w zimnym miejscu, należy ocieplić.

Ale wodomierze to nie wszystko?

- Tak. Drugim, jeszcze poważniejszym problemem może być zamarznięcie przyłącza wodociągowego. Jesienią trzeba się upewnić, że rury doprowadzające wodę do domu, nie leżą za płytko. Ktoś zapyta, po co, skoro nic się złego przez ostatnie lata nie działo. Owszem, ale kolejna zima może być bardziej dotkliwa. A poza tym wszystko się zmienia. Jeżeli ktoś kładł nową nawierzchnię na podwórku, zbyt szybko wypłył powierzchnię, w miejscu trawnika położył kostkę brukową, to przyłącze, które przez lata było bezpieczne, tym razem może zamarznąć.

A jaką potrawę z kieleckiej kranówki tym razem warto przygotować?

- Proponuję coś indyjskiego, czyli curry z kurczakiem. Potrzebujemy 6 filetów z kurczaka, 80 dag ziemniaków, 1 puszkę mleka kokosowego, 3 szklanki kieleckiej kranówki, 1 puszkę ciecierzycy, 1 cebulę, 2 ząbki czosnku, 1 czerwone chili, kawałek imbiru, po 2 gałązki kolendry i mięty, 3 łyżki oleju, sól, pieprz, przyprawę curry w proszku, garść płatków kokosowych. Kurczaka kroimy w kostkę. Cebulę i czosnek siekamy drobno. Chili bez gniazd nasiennych kroimy w cienkie pierścionki. Imbir trzemy na tarce. Obrane ziemniaki kroimy w małą kostkę. Na rozgrzany na patelni olej kładziemy mięso, doprawiamy pieprzem i solą, zrumieniamy ze wszystkich stron. Dodajemy cebulę, czosnek, chili i imbir, krótko podsmażamy. Dodajemy ziemniaki i łyżkę curry, mleko kokosowe i 3 szklanki wrzątku z kieleckiej kranówki. Dusimy pod przykryciem, 15 minut. Ciecierzycę odcedzamy, zioła siekamy, płatki kokosowe zarumieniamy na suchej patelni. Gulasz podajemy posypany ziołami i płatkami.

Dziękuję za rozmowę.

ŚWIADCZYMY USŁUGI:

- Naprawy, czyszczenie, eksploatacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej
- badania laboratoryjne wody, ścieków i osadów ściekowych

WODOCIĄGI KIELECKIE
Spółka z o.o.

www.wod-kiel.com.pl

KW 07-07

NAPRAWA SAMOCHODÓW OSOBOWYCH I DOSTAWCZYCH W ZAKRESIE:

- przeglądy rejestracyjne – Okręgowa Stacja Kontroli Pojazdów
- diagnostyka komputerowa
- ustawianie geometrii kół 3D
- naprawy główne i bieżące
- wymiana oleju i filtrów
- wulkanizacja - wymiana opon
- obsługa klimatyzacji
- usługi blacharsko – lakiernicze
- naprawy kompleksowe
- obsługa szkód komunikacyjnych
- wynajem pojazdów zastępczych
- pomoc drogowa całodobowa tel: 661 966 688

CENTRUM NAPRAW SAMOCHODOWYCH ROKAR – mgr inż. Robert Doleziński
 Dąbrowa 72A, 26-001 Masłów, tel. 41 368 63 66, tel. kom. 603 199 428
 www.rokar.pl; e-mail: biuro@rokar.pl, szkody@rokar.pl

PW/01/03/2023

Rok zał. 1946

**Podaruj
swoim bliskim
zdrowie**

**chleb według
receptury
niezmienionej
przez 77 lat**

Piekarnia R. Dobrowolski

**JEDYNA TAKA W KIELCACH
PROWADZONA PRZEZ TRZECIE POKOLENIE MISTRZÓW PIEKARSTWA**

**Jedząc nasze pieczywo masz pewność,
że spożywasz naturalny, tradycyjny produkt wysokiej jakości
bez polepszaczy, bez spulchniaczy, bez konserwantów, bez barwników**

KW 09-11

KUP ONLINE:
DECORTREND.PL

czynne:
Pon - Pt: 8⁰⁰ - 16⁰⁰
Sob: 8⁰⁰ - 14⁰⁰

LATARKA LED AKUMULATOROWA
4 TRYBY ŚWIECENIA / WODOODPORNA
ŁADOWANIE USB / 2 MODELE DO WYBORU

77 ~~14,9~~
HIT CENOWY

LATARKA - SZPERACZ Z FUNKCJĄ POWERBANKU
7 TRYBÓW ŚWIECENIA / 3 ŹRÓDŁA ŚWIATŁA LED
ŁADOWANIE USB / ZASIĘG ŚWIECENIA 500 M
AKUMULATOR 8000 mAh / PASEK NA RAMIĘ W ZESTAWIE

LEGNICKA 28, KIELCE (Plac REM-WOD)

TERMOMETR LCD BEZDOKTYKOWY
POMIAR TEMP: CIAŁA, OTOCZENIA, PŁYNÓW

29 ~~75~~

LATARKA LED Z PANELEM SOLARNYM
3 TRYBY ŚWIECENIA / WODOODPORNA
ŁADOWANIE USB / AKUMULATOR Li-Ion

34 ~~79~~

*PRZY ZAKUPIE
3 SZT WKŁADÓW

7⁰⁰ ~~13~~
450 g

19 ~~49~~
HIT CENOWY

UNIERSALNY WKŁAD
DO POCHŁANIACZA WILGOCI PINKIHYDRO

* KUP 3 SZT. WKŁADÓW 450g DO POCHŁANIACZA
A POJEMNIK NA WKŁADY DOSTANIESZ ZA 1 ZŁ

od 19

SZNURKI BAWELNIANE DO MAKRAM
DŁUGOŚĆ: 100 M // ŚREDNICA: 5 mm
RÓŻNE KOLORY I GRUBOŚCI

SZCZOTKA DO MYCIA PODŁÓG 2w1
ZE ŚCIAĞACZKĄ / DŁUGOŚĆ 112 CM
PROFIL WŁOSIA DOSTOSOWANY DO MYCIA FUG
REGULOWANY KĄT POCHYLENIA SZCZOTKI DO 120°

22 ~~59~~

CHOINKA SZTUCZNA ZE ŚNIEGIEM

29 ~~64~~

60
SZT

ZESTAW 60 SZT DWUSTRONNYCH
MARKERÓW ALKOHOLOWYCH
GRUBOŚĆ KOŃCÓWEK: 3-6 mm / 1-2 mm

MOŻLIWOŚĆ
GRAWERU

19 ~~39~~

WYSOKOŚĆ
60
CM

55°

KUBEK TERMICZNY NA KAWĘ
Z WYŚWIETLACZEM TEMPERATURY
POJEMNOŚĆ 500 ML / STAL NIERDZEWNA

STREFA WYPRZEDAŻY

3⁴⁹ ~~12~~

100 SZT OPASKI ZACISKOWE 150 mm

7⁹⁰ ~~17~~

PERLATOR OBROTOWY DO KRANU 360°

29 ~~79~~

ZESTAW WKRETAKÓW 115 ELEMENTÓW

6⁹⁰ ~~17~~

TARCZA DIAMENTOWA DO BETONU 125 MM

5⁰⁰ ~~24~~

PRZEWODY DO ŁADOWANIA TELEFONÓW
W OFERCIE: USB - USB C / USB C - USB C / USB - MICRO USB

2⁹⁰ ~~7~~

KLEJ STOLARSKI DO DREWNA 40ML

5⁹⁰ ~~14~~

TERMOMETR MEDYCZNY LCD DLA DZIECI

9⁹⁹ ~~27~~

ZESTAWY 9 SZT KLUCZY
JMBUSOWYCH LUB TORX

3⁹⁰ ~~9~~

SILIKONOWY UCHWYT DO PRZENOSZENIA TOREB

3⁴⁹ ~~7~~

DEKORACJA OZDOBNA NA LIZAKA
DUŻY WYBÓR WZORÓW DLA DZIECI

4⁹⁹ ~~19~~

LUSTERKO KOSMETYCZNE
PODSWIETLANIE LED

5⁹⁰ ~~12~~

ŁAŃCUCH ŚWIĄTECZNY KORALIKI
DŁUGOŚĆ: 5m / KOLOR: ZŁOTY / SREBRNY

OFERTA WAŻNA OD 11.11.2023 DO 25.11.2023 LUB DO WYCZERPANIA ZAPASÓW

JKW-12-05